

ELŐFIZETÉS

KELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitási sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesület
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1906.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Kedd, október 23.

Mai számunk főbb közleményei:

Veséreltek: A kapacitált parlament.
Az iparfejlesztési törvény.
A pankotai Csiky-ünnep.
Aradi kereskedők és iparosok nagygyűlése.
Aradi léversenyek.
Költő a kincstár ellen.
Aki a fia nagyapja.
A tudós nők.
Pártai divatlevél.
Tárcsa: Csiky Gergely emlékezete.
Írta: Csécsi Imre.
Csarnok: Chamonixből a Mont-Blancra.
Írta: Dr. Heppes Béla.

A kapacitált parlament.

Arad, október 22.

Régi emberek, komoly ujságolvasók gyakran vetnek kifogásokat a mai sajtó ellen. Helytelennek, léhának és a közérdek elhanyagolásának veszik azt a módot, ahogy ma a parlamenti tudósítások készülnek. Az ujságok nem azzal törődnek, ami az ülésen történik, hanem az ülés körül ugránczó epizódokat, folyosó-történeteket talál fel a közönségnek, soha ki nem merülő vasszóval. A napirenden levő törvényjavaslatok kritikáit, a hozzászólásokat, csak néhány agyonkivonalt, gombostűfej-betűkkel szedett sorba gyömöszöli, ellenben a legszebb betűt és hasábjait szenteli a honatyáknak büffé-ötleteire, a folyosó-vegeken történt csoportosulások, találkozások firtatására. Hát így kezelik az ország ügyeit?

S akármilyen tiszteletreméltó a régi embereknek ez az álláspontja, ma nincsen igazuk. Ma a parlament élete nem abban nyilvánkozik meg, ami a gótikus díszítésű nagyteremben, Justh Gyula szemőldjeinek fegyelme alatt történik. Az csak forma, előre elrendezett és tudott dolgoknak program szerint való lepergése. A fontos, lényeges és döntő csakugyan az, ami a folyosón, diszkrétül, a pajtáskodás és a kedvesség kellemes párájában történik.

Egy aradi gyűlésnek érdekes epizódja is rávilágított erre az igazságra. A gyűlést vasárnap délelőtt tartották az aradi iparosok és kereskedők, akik békétlenek azzal, hogy a kormány az ő bőrükre akar szociálpolitikát csinálni, amelylyel az angol politikusok előtt büszkélkedik. A gyűlésen megjelent három országgyűlési képviselő, akiknek mindegyike készséggel vállalkozott arra, hogy az iparosok és a kereskedők sérelmeit a parlament elé viszik. De a három képviselő közül az egyik, akit nem nyűgöz le a többségi pártfegyelem, ez a meggyőződést és a szó szabadságát gyilkoló szörny: ez az egy, egész indiszkrétül elmondta, hogy mi a törvényhozás baja. Nem a képviselőkben van a baj. Azok mohóan lelkükbe szedik a kerületekben, a különböző érdekkörökben hallott panaszokat, jogtalanságokat. S szent fogadalommal mennek a fővárosba; elméjében kibontakoznak a formák, amelylyekkel a kormánytól a sürgős orvoslást, a törvényhozástól a kormány

hibáinak korrekturáját, javaslatai újba gyurását fogja követelni. De megejtí őket az új parlamenti divat: a kapacitálás. A kormány tagjai közvetlenül és közvetve, nagyhatalmasságok és kis emberek által megkönyékezik a békét bontani akarót. Hogy neki igaza van, de fontos érdekek kívánják, hogy a javaslat változatlanul keresztül menjen, vagy hogy az interpelláció ne történjék meg. Maga a pártvezér, a miniszter, ő felsége, vagy másnak egyes kivánsága előtt illik meghajolni. Ez nem pártfegyelem, de minnek kellemetlenkedni minden kicsiségért? Vagy a kormány ellenségeinek akar vele talán szivességet tenni?

Ilyen-e egészen az a kapacitálás, a melyről Pop C. István az aradi iparosok és kereskedők gyűlésén beszélt, vagy másféle, nem tudjuk. De hogy a kapacitálás divatja, a lábaikról leszedett képviselők rendszere tényleg urrá lett és érvényesül: arra a képviselőház legutóbbi ülései világosan rámutatnak. Törvényjavaslatokat, amely a szakkörökben, sőt a pártgyűlésen is a kifogások, panaszok egész özönét szabadította ki, a képviselőházban üres bókna és hajlongó kritikánál egyéb nem ér. A folyosó megtette a hivatását. S a mi alatt egy másik törvényjavaslatot, a melyről csak most derül ki, hogy mennyi igazságtalanságot tartalmaz, az iparosok és kereskedők ostromolnak, — vajjon nem kell-e attól tartani, hogy a panaszok tolmácsolására vállalkozó képviselőket is le-

Csiky Gergely emlékezete.

— Ünnepi beszéd a pankotai emléktábla leleplezésekor
1906. október 21-én. —

Elmondta: Csécsi Imre.

Tisztelt ünnepi közönség! Van-e szebb és nagyobb jutalma a költő küzdelmének és korszakalkotó irodalmi tevékenységének, mint bizony remélni azt, hogy dicsőségének koszoruja hervadhatatlan marad s neve fölött a háts emlékezés csillaglángja fog virrasztani beláthatatlan időközön keresztül? Mily boldogság remélni, a jövőbe néző lélekkel megérezni, hogy majd sírja fölött nem fogja ingatni „vándor fuvalom a felsédésnek tüskebokrait.” Mert „nem méltó e rá, hogy a haza szívében hordja annak emléket, ki a hazát szívében hordozá?”

A költőt lelkesen ünnepi szívekre is jutalom az emlékezés, mert azokat nem érheti jogos és nehéz szemrehányás, nem, mert nem felejtik el a költőt, ki a haza, a nyelv, a nemzet iránt a tehetségéből rája háramló nagy kötelességeket soha nem felejtette. Az emlékezés e kettős áldása tündöklő ez ünnep fényéből is: körülözlő a költőnek, Csiky Gergelynek nagy nevét s fényét, melegséggel árasztja el hazafiúi lelkünk egész benső világát. E fény, e melegség jogot ad nekünk hinni erőnkben, haladásunkban, jövőnkben.

Leikünk ünnepi érzésével jelentünk meg itt, mint Arad, a megye, e község, aztán az ország irodalmi és kulturális intézményeinek

képviselői, hogy három lustummal a költő halála után a nemzeti tartozó hálát egy parányi külső jelben, a szülőház emléktáblájának kövében is ragyogtassuk. A költő, dacolni fog az idővel, hirdetve arany betűvel a Csiky tisztelt nagy nevét, de mégis, valamikor e hajlékkal együtt martaléka leendő az idő győzhetetlen hatalmának; de a költő neve és emléke csak a nemzet életével hamvadhat el, még azzal sem, mert az elpusztult nemzetek szellemőrlésével még a nemzetek halála után is tovább élnek és lelkesítenek műveik, emlékeik enyészhetetlen hatalmában. Koszorukat hoztuk ide nemcsak földi virágokból, de elhoztuk mindnyájan a hála, az elismerés, a dicsőítés koszorúját újra, melyek csak oly virulók, mint akkor, midőn az átértett veszteség könnyullatásával harmatoztuk azokat tizenöt évvel ezelőtt, azon a novemberi napon.

E hely és az ünnepi rövid óra nem engedik meg, hogy a költő, egyik legnagyobb színműirónk életét és működését minden oldalról behatóan méltassam s aztán az én erőm nincs is arányban az ilyen méltatás nehéz követelményével. Kötelességem csak az, hogy az emlékezést, az ünnepi hangulatot néhány percre foglalkoztassam s a költő nagy érdemére, sikerben gazdag működésének értékére irányítsam.

Innen, ez egyszerű hajlékból indul ki a ragyogó életpályá, mely egyik nagy és kiváló dicsőségét jelenti nemzeti irodalmunknak. Itt született Csiky Gergely az 1842. évben magyar

nemesi családból, itt nyerte a gondos nevelés legelső kincseit jó szüleitől, Csiky János orvostól s Verzar Lenkétől, kik benne, az első gyermekben az ég legszentebb áldását tekintették. Aggodó szeretettel nevelték, gondozták a gyermeket testvéreivel együtt s ez az életre kiható nevelő szeretet csak fokozódott akkor, midőn az apa mint aradi kórházi főorvos, megfelelőbb viszonyok között nyújtotta azt a nevelésben, mit egy gondos, bölcs családapa maradandó érték gyanánt nyújthat gyermekének. A szülői házban szerzett benyomások megmaradtak a gyermek lelkületében; a családi körmelegét, szeretetét, kölcsönös bizalmát, jótékony patriarchális szigorát nem felejtették akkor sem, midőn férfivá növekedve megismeré az életet, a küzdelmet s magát e nemesítő küzdelem forratagába vetve, megszerezte költői hírnevét: mert hiszen később, élete irányán szerencsésen változtatva, keserű bánalmak között végre ő maga is csak a családi életben találhatott igaz nyugalmat s oly boldogságot, milyenről nagy szívében csak álmodhatott.

A kiváló tehetséggel megáldott gyermeknél az iskola hazafias iránya csak folytatta azt, mit a szülői ház helyesen megkezdett. A nyelvek iránti szeretetre s a költészet terén való szöngő munkára az ösztönt atyjától nyerte, sőt örökölte, ki irodalomkedvelő férfiú volt, barátja mindannak, mi vonatkozásban állott a nemzeti irányu költészetrel és irodalommal. És ez ösztön, mit leküzdeni távolról sem lehetett s

fegyverzik az édes szavakkal és fontoskodó arccal dolgozó kapacitátorok?

Azokat a képviselőket, akik a vasárnapi gyűlésen részt vettek, s akik előre kijelentették, hogy minden kapacitálás veszedelmén keresztül is, okvetlenül föl fognak szólalni a képviselőházban, természetesen nem illeti ez a föltevés. De egészben, a parlamenti intézménybe való hitet képes megingatni, ha a választók és a polgárok akaratát a folyosó néhány pillanata képes kátyuba juttatni. A javaslatokra hű miniszterek és államtitkárok, az egységük külső látszatát féltő pártvezérek, lefegyvereztetnek minden ellenállást, akármilyen nagy tömeg megbízására készül is az. Parlament ez, vagy дума?

Aggodalmak hallatszottak, amikor az ellenzék nélkül való parlament megkezdte a működését. S megjött rá a megnyugtató: Azért nem kell semmi rossztól, korrupciótól tartani, mert ennek a kormánynak saját pártjában lesz az ellenzék! Lehet, hogy úgy van. De akkor bizonyos, hogy ennél szolgálatkézsőbb, ártatlanabb, és jámborabb ellenzék nem volt még a világon. Puskaporát vizenyőssé teszi egy magas mosoly s ágyuit beszögezi egyes embereknek, párthatalmasságoknak megsugott kívánsága. Az ilyen ellenzéknek nem veszi semmi hasznát az ország, akár a kormány pártján belül van az, akár azon kívül. Kapacitálható bajnokok még soha se szereztek se jogokat, se szabadságot.

+

Az iparfejlesztési törvény. Lengyel Zoltán, az ellenzék.

(A képviselőház ülésén.)

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, október 22.

Ünnepi ruhájába öltözött ma minden képviselő, aki csak nem feledte el, hogy a Rákóczi-törvénnyel fog foglalkozni a képviselőház.

A néppárton a fő érdeklődnek, hogy ki lesz az előadója a Rákóczi-törvénynek.

— A függetlenségi párt legnapl értekezletén — mondja egy is, más is — *Bakonyi Samu* volt az előadó.

A néppártiak főblygyesztik az ajkukat:

— *Samu . . . Samu . . .* Elvégre Rákóczi katolikus ember volt és mindenkor engedelmes, hű a római egyházhoz! . . .

A függetlenséglek röstelkedve magyarázzák Rákovszkiéknak, hogy ilyen dologban nem szabad a vallási kérdéseket bolygatni. Rákóczi nem katolikus ember volt; mindnyájunké volt, aki mindnyájunk szabadságáért küzdött.

— Mégis Samu . . . Samu . . .

Faképnél hagyták az okvetetlenkedőket, a kik különben igen kevesen voltak. De bizonyára még ők is el fognak hallgatni, mert hiszen a javaslat tulajdonképeni előadója nem Bakonyi, hanem *Bizony Ákos*. Bizony nem volt tegnap Budapesten és Bakonyi csak helyettesítette. Ma azonban már itt van *Bizony Ákos* és erősen készül egy szép dicsőre, amely így kezdődik:

— A Rákóczi-törvényt indokolni nem kell . . .

Hogy a törvényhez senki hozzá nem szól s mindenki megszavazza, magától értelődik.

A folyosón nagyon érdekes elhatározást közöl *Wekerle* miniszterelnök hallgatóságával. Azt mondta el, hogy megegyezett *Kossuth* Ferenccel abban, hogy a Berlinben készült diszkardokat nem engedik magyar területre. Akiket nincs diszkardja, jelenjék meg a nélkül, de ne hívalkodjék német diszkarddal Rákóczi temetőben.

Mindenek mellett hiábavaló *Justh* elnök minden szigorúsága és kiméletlensége, tíz órákor — az újságírókat leszámítva — tán még huszan sincsenek a Házban.

Az ülést nem lehet megnyitni, s *Hammersberg* László, aki minden lében kanál, mindig szalad, buzgalkodik, tesz-vesz, csak negyed tizenegyre jelenhette az elnöknek, hogy már elegendő vannak az ülés megnyitásához.

Justh Gyula elnök az ülést megnyitja és elrendeeli a jegyzőkönyv felolvasását. Észrevétel nélkül hitelesítik.

(A Rákóczi-törvény.)

Az előzőli előterjesztések után

Bizony Ákos az igazságügyi bizottság előadója elfogadásra ajánlja a Rákóczi-törvényja

vaslató. Szeretné, ha azt mondhatnák, hogy a Ház egyhangulag elfogadta ezt a törvényjavaslatot. A javaslat a nemzet közőhájának felelővén meg, minden bővebb indoklás nélkül ajánlja a törvényjavaslatot. Hiszen az egész nemzet egy szívet, egy lélekkel örül annak, hogy hazahozzák Rákóczi Ferencc és bujdosó társainak drága hamvait. Ismét kéri, fogadjuk el a törvényjavaslatot minden vita nélkül, Isten áldását kérve a bujdosók drága hamvaira és ős kiráivunkra. (Éljenzés)

Justh elnök: Szóla-ra senki sincs feljegyve, a vitát tehát bezárom. (Helyeslés.) Kérem a Házat, elfogadja e a törvényjavaslatot, vagy sem.

A Ház összes tagjai felállanak.

Elnök: A Ház a törvényjavaslatot egyhangulag elfogadja.

Következik a részletes tárgyalás.

Jegyző: Szakaszonként olvassa a törvényjavaslatot.

Bizony előadó: Az i. §-t á indítványozza, hogy a „készmárki ág. ev. egyházbau“ kifejezés így módosítsassék: „a készmárki ág. ev. egyház templomában.“

A ház a módosítást és a többi szakaszt módosítás nélkül elfogadja.

Elnök: A törvényjavaslat harmadszori felolvasását holnap vegyüek tárgyalás alá.

A Ház ehhez hozzájárul.

Következnék a megüresedett bizottsági tagok megválasztása.

A szavazás eredménye a következő: Megválasztották az V-ik bíráló bizottságba *Barabás* Bált, a gazdasági bizottságba *Nagy Györgyöt*, az igazságügyi bizottságba *Osáry* Ferencet, a mentelmi bizottságba *Hédervári* Lászlót és *Stárossy* Mihályt, a zárszámadási bizottságba *Bura* Barót.

A közoktatásügyi bizottságra külön szavazás volt, mert ebbe a bizottságba a horvátok nem szavazhatnak. Megválasztották *Gáspár* Jánost.

Elnök szünetet ad.

Szünet után *Návay* Lajos elnök az ülést megnyitja.

(Az egyetlen ellenzék.)

Lengyel Zoltán: A horvátok kifogásaival foglalkozik és a horvát minisztert teszi felelőssé azért, hogy nem teljesítette alkotmányos kötelességét és a minisztertanácsban nem világosította fel a kormányt a horvátok álláspontjáról. Nem szereti az ilyen incidenseket, mert ezzel alkalmat nyújtanak Bécsnek, hogy elronta a közöttük levő barátságos viszonyt. Most rátér a iparfejlesztési törvényjavaslatra. Remutat arra, hogy a bíról gyakorlat hiánya folytán nálunk a tisztességes ipar és kereskedelem nem részesül kellő védelemben. Az ügyvédek már akélot indítottak ebben a kérdés-

nem is akart, elhatározó befolyással volt az ifju életére. A középiskolai oktatás hatása elvitathatatlanul a klasszikus műveltség nyújtásában állott s e műveltséget nem nélkülözheteli az, ki valamikor mint író és költő érvényesülni óhajt honfitársai közt. Innen van, hogy még azok is, kik saját erejükből, megfeszített küzdéssel emelkednek hírnévre, későbbben hecsülésre érdemes kitartással, nehéz akadályokat meggyőzve, igyekeznek megszerezni azokat az ismereteket, melyeknek értékelhetlen kincsétől őket a nevelés fogyatékosága vagy mulasztása megfosztotta. Csiky bőven részesült eme kincsekben s ezekben bírta egyik szilárd alapját későbbi, nagy arányokban induló költői tevékenységének.

Az ifju erős elhatározással, de talán a családban keletkezett óhajnak is engedve, oly pályát választ, mely legalább az első időkben teljesen leköt minden munkásságát. Egyházi térer is, mint pap és tanár, nagy és erős; e térer is alkot és terem, de gyaníthatólag e költő pályája nem a benne élő sejtelmek és vágyak megtestesülése volt. Az ő életét nem arra rendezte a gondviselő, hogy a katedra sülk, komo: világa fogyasztsa el egészen, hanem arra: hogy mint tiszta láng a magyar nemzeti költészet oltárán lebegjön el melegítve, dicsőségben tündöklőve. Dolgozó szobájában, kedvelt magányban, a hivatalos kötelességtől le nem foglalt órákban olvassa, tanulmányozza kedves költőt a régi korból, olvassa, tanulmányozza az újabb idők nagyjait, jelesait, a lelkével rokon szellemek remekait. És ki tudná elhinni, hogy

ezt pusztá kedvtelésből, minden terv és cél nélkül, a reá várakozó, boldogan sejtett költői szent feladatra nem gondolva, cselekedhette volna? Ki érthetné és magyarázhatná meg a bekövetkező nagy sikereket másként, mint úgy, hogy a költő istentől nyert hatalmas talentumát érezve, (mert ezt nem érezni lehetetlen) ama tanulmányiban szerzi meg a szilárd alapot, melyre bizony építhető fel kiváló alkotásait a költői működés áldott idején? Így elvonulva az élettől, mégis az életet tanulmányozza, az embert minden indulatával, a társadalmat mozgó jó és gonosz törekvéseket s megérezi, hogy a költő feladata a jót, az igazat, a szépet diadaira segíteni. Titkon alkot már s titkával a nyilvánosság elébe vágyakozik.

Nemes becsvágygyal babért óhajt, elismerés után törekszik. Vágya beteljesül, midőn „Jóslat“ című darabjával, ha nem is az Akadémiaiban, de a színpadon egyszerre nevet szerző sikert aratott. E művel nem kezdett új irányt drámairódmunkában, sőt folytatása volt ez egy akkor nagyon kedvelt iránynak s Csiky érezte, hogy tehetsége, ereje más sikert, hatalmasabb és értékesebb diadalt érdemel. Nem az álmodó világát, nem a mese országát kell színpadra vinni s megszólaltatni, hanem az életet, a nyüzsgőt, a mindennapit, a nehezot, minden bűnével, erényével, ferdéséggel, fonákiságaival, úgy, amint látjuk, amint annak mindnyájan szereplői vagyunk. Megérezte, hogy az embert ismerő költőnél még az álmodnak is az élethez kell tartoznia, mely nem túri a szerzetelenséget, a valszínűtlenséget s emberileg érthetőnek

kell lennie, hogy taníthatson, használhasson. Az álmodnak is a valóságról kell álmodnia.

Ha teljes sikert akar: az életet, a társadalmat kell megszólaltatnia, mert az élet igazsága legnagyobb ereje a költészetnek. Feltárni, ha kell, a bűnt, a szennyet, de költői törvények szerint, bízon számítván arra, hogy nem azt szeretik meg, amit az ember elkövet a bűnhődés nélkül sérthetetlen igazság ellen, hanem azt, amit emulaszt az erkölcsi örök törvényekben. E követelmény megértésében, ennek szolgálatában találta meg Csiky a helyes, az igazi irányt, melynek kezdete a Proletárokkal határ: jelez a magyar drámairódmunkában.

E darabjában, melynek sikere a lehető legteljesebb volt, már az életet adja úgy, amint előttünk zajlik, rokonszenves, vagy visszataszító alakjaival. Meglátja a bűnt, a fehélyt, meyet ostromolni és irtani kell; éles szemekkel fedzi fel a gyarlóság tüneit s tudja jól, hogy ez k ellenében csak a gúny és a humor keletős fegyvere segít. Rendelkezik a drámairás külső és belső kellékeivel, költői sajtásagai elsőrendűek, ismeri teljesen az életet és színpadot, honnan a közönség ítéletét és igazságszeretét maga részére hódítva, hatással, igazsággal hangszlik minden tanítása. Pedig nagy nehézségekkel kellett küzdenie, mert akkor nem volt még teljesen megfellelő a nemzet társadalmi élete arra, hogy abból könnyűséggel adható volna a költő erő: és hosszabb életü irányt a drámának, a színpadnak. Es mégis adott: ez mutatja nagy erejét, költői igaz értékét, dicsőségét. Gondoljuk meg azt is, hogy hiába nagy, erős és sok-

ben, de eredmény nélkül. Reméli, hogy az igazságügyminiszter nem fog késni és rövidesen orvosolni fog a bajokat. Nagy baja a magyar iparnak, hogy külföldi és különösen osztrák iparosok magyar cégér alatt küldik Magyarországra ipari cikkeiket. A magyar élhetetlenségnek bizonyítékát látjuk abban, hogy nemcsak kevesen mennek az iparos pályára, de azok is otthagyták ezt, akik iparosok voltak. A gazdag magyar iparos fia mar csak „ur” akar lenni: pap, orvos, vagy ügyvéd. Ő évek óta agitál, hogy a magyar lapok idegen iparosok hirdetésait ne közöljék. A saját nagy szubvencióját ahhoz a feltételhez kötné, hogy csak azok a lapok kapjanak állami támogatást, melyek nem közölnek a magyar ipar elleni hirdetésekkel.

Szatmári Mór: Mindig a szubvenciókról beszél! Mondja hát meg, melyik lap kap szubvenciót!

Lengyel Zoltán: az iparfejlesztést tulppánnal nem lehet megcsinálni. Az arisztokrációnak az iparfejlesztésben tényleg részt kell venni. Most pedig átér a javaslatra.

Olay Lajos: Ez a helyes! Hiábavaló beszéd helyett térjen át a javaslatra.

(Idegenek szubvenciója.)

Lengyel Zoltán: Rézültesen beszél a javaslat által kért összeg rendezettségéről. Nem járja, hogy idegenek kapjanak szubvenciót és azok még anyai fáradságot sem vesznek maguknak, hogy megtanuljanak magyarul.

Zboray Miklós: Ugy van! Legyen magyar könyvvezetés, magyar levelezés. (Zs.)

Lengyel Zoltán: Magyar ember nem kap kenyeret Magyarországon. A külföld legjobb mérnökei magyarok. A késmárki textil ipari iskolában az idén tizenhatan végeztek és egyik sem kapott állást. Megtámadja a győri Leon-gyárt. Felvázosítást kér erről, nem a miniszterről, mert hiszen az 1906-ban kapta a szubvenciót, hanem az államtitkéról.

Kossuth Ferenc: Nagyon sajnálom, hogy felemlítette a Leon-gyárt.

Lengyel Zoltán: Miért? (Nagy zs.)

Kossuth Ferenc: Akár Leon-gyár, akár más, egyebet nem szabad megnevezni. (Helyesítés.)

Lengyel Zoltán: Az iparfejlesztés eddigi eredményeivel nincs megelégedve, mert a bankörök foglaltak le minden szubvenciót, amit az iparnak kellett volna nyújtani. Egyes vállalatok, mint például a rózsahegy, több címen kapnak szubvenciót, pedig csak ötdrangu gyár.

Szterényi József: Óó, a legnagyobb gyár az egész monarchiában.

Lengyel Zoltán: A vonatról láttam. (Nagy derűség) A száz milliókkal rendelkező bankot nem kell újabb milliókkal szubvencionálni, hogy iparvállalatokat létesítsenek. Ennek az

akciónak csak az lehet az eredménye, hogy a nagytőke még erősebb és a kivándorlás még nagyobb lesz. Az osztrák és a cseh gyárosokat, akik most bevándorolnak, ki kellene zárni a szubvencióból. A javaslatot általánosságban elfogadja. (Élénk helyeslés.)

(Meglát a horvátok.)

Magdics Petó horvátul beszél és azt mondja, sajnálja, hogy nem tud magyarul. Az szeretné, ha egyetértés volna a magyarok és horvátok között. Kívánja, hogy a Horvátország érdeklődő dolgokat horvát nyelven is könyomassák.

Nagy Ferenc előadja, hogy Magdics azt kívánja, hogy az összes törvényjavaslatokat és előterjesztéseket horvát nyelven is terjesszék a Ház elé, az 1868-iki törvények értelmében.

Fülkiáltások: Hallatlan, újabb fehér lisztakaronak.

Nagy Ferenc azt hiszi, hogy a kiegyezési törvényből még nem következik, hogy két nyelvű iratokat készítsünk. Abban a körülményből, hogy itt horvátul is beszélhetnek a horvát képviselők, még nem következik, hogy horvát iratok is terjesszessenek a Ház elé.

Kossuth Ferenc kijelenti, hogy a horvátok most előerjesztett kérésének nem lehet eleget. Ha a horvátokat érdeklő ügyekről van szó, akkor a dolgokat ugyanis megvitatják a horvát kormányval és a horvát miniszterrel.

Elnök: A képviselőház hozzájárul Kossuth Ferenc és Nagy Ferenc előterjesztéséhez és kimondja, hogy tiszteletben tartja a horvátoknak törvényben gyökerező jogait, de ragaszkodik ama jogokhoz, amelyek a magyar nemzet fenségességét és nemzeti egységét biztosítják.

Csernoch János: Az önálló vámtérület előkészítése vegyi okvetlenül szükség van az iparfejlesztésre. A társadalom indolenciájának megszüntetésére mindent el kell követni. Új korszakot lát a kormány törvényjavaslatában, mely egy új fejlődés alapjait akarja lerakni. Elfogadja a javaslatot.

Bauer Antal horvát képviselő visszavonja halasztó indítványát.

A Ház elhatározza, hogy holnap ülésén folytatja a javaslat tárgyalását. Ezzel az ülés véget ért.

TÁVIRATOK

A francia kabinetválság.

Páris, okt. 22. Clemenceau a tegnapi nap folyamán több barátjával tanácskozott. Azt hiszik, hogy a kormányt négy nap múlva lehet csak megalakítani és azután tovább még öt napra lesz szüksége, hogy a függő kérdések tisztáztassanak.

oldalul valahol a társadalom élete és küzdelme, hiába mutatkozik a tér a munkálkodásra, ha nincs költő, ha nincs talantom, mely munkálkodják s teremtsen a kész anyagból. Inkább tud hatni a költő az életre, a társadalomra, semmint a társadalom adhatna magának költőt akkor, amikor akarja, vagy amikor szüksége volna rá. Szerencse, ha a költő megtalálhatja egymást ugyanazon időben, de szerencse az is, ha van aki a kevésbbé teljesből alkotson, van költő, ki a nem egészen kedvező kort saját hangján megszólaltathatja.

Ilyen volt Csiky, a magyar alakuló társadalom élő ajaka, a helyes és egészséges irány megteremtője, kiről csak természetes és igaz hangokat hallhatunk. E mellett tudatában volt annak, hogy a költő és drámaíró nemcsak korának tolmácsa tartozik lenni, de előre is tekintenie kell, előkészíteni a jövőt, ha hosszabb időre hatóvá kívánja tenni munkálkodását. Áll ez különösebben nemzetünk íróira és költőire, kik mindnyájan harcosok a jövődjért vívott szob, de nehéz küzdelmünkben. Itt hazánkban Kazinczytól kezdve a politikai és társadalmi nagyobb átalakulásokat mindig megelőzte az irodalom harca. A jogainkért, igazainkért, nyelvünkért való harcot tollal kezdték, csak folytatták karddal s a toll, az irodalom harca eddig még győzelmetlen volt. Politikai küzdelmünk mintha meddőségre volna kárhoztatva, erős magyar társadalom máig sincs, a fásasztó küzdelmek kevés eredménnyel járnak, de a magyar irodalom küzd, alkot, mert érezi, hogy fegyverében nemzetet erősítő hatalom rejlik. Es a

szellemi bajnokok eiszánt sorában egyik legelső hely Csiky Gergelyt illeti meg. Követte Vörösmartyt, Petőfit, Aranyt és a többi nagy elődöket, kik ismerték a világirodalom nagy előképeit, de mégis nemzetiek maradtak, ismertek és követték a művészi és költői szépek általános törvényeit, de mégis megóvták mindig a nemzeti jeleget. Csiky is minden ízében nemzeti író volt, a nemzeti nagyság előhaladásának vágya ihlette költői erejét. Még idegen tárgygyal, idegen alakokkal is a nemzeti ügyet szolgálta, hiszen lelke mélyéből fakadtak ama gyönyörű és igaz szavak, melyeket egyik prologjában mond:

Megváltozott már az idők színe,
Nem fegyver tart fenn többé nemzetet,
Nem nyers erő ad díszt és sulyt nevének:
A szellem az, mi éltet s tömél,
S a nemzet, melynek kardja összetört,
Nyelveben él tovább s nyer új erőt.

Egész költői működése dicsősége a magyar irodalomnak. Nem volt drámaírónk, ki oly hatással tudott volna lenni korára, mint Csiky. Művel a nemzeti élet nagy kircsel, a Jóslat, a Proletárok, az Ellenállhatatlan, Mukányi, a Cifra nyomorúság, a Buborékok, a Stomfay-család, Bozóti Márta, Spartacus, a Nagymama, 100 kötetnél többre menő eredeti művel és megbecsülhetetlen fordításai örök emléket emelnek nevének irodalmunk történetében. Mily erő, mily eredetiség és sokoldalúság jellemzik a köi-

A pankotai Csiky-ünnep.

Az emléktábla leleplezése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, október 22.

Nagyszabásu, lélekemelő ünnepély keretében leplezték le tegnap Pankotán a Csiky Gergely szülőházát megjelölő díszes emléktáblát. Az ország irodalmi testületeinek és kulturintézeteinek képviselői, Arad város és a vármegye előkelőségei elzarándoltak a kis városba, hogy lerójják a kegyelet, az elismerés és a soha nem muló hála adóját a nemzet koszorus költőjének emléke iránt, amelynek megörökítésére az aradi Kölcsey-egyesület és annak irodalmi szakosztálya az ércetáblát készíttette. Ünnepe volt a tegnapi leleplezés nemcsak a magyar irodalomnak, amelynek egyik legkiválóbb, érdemekben leggazdagabb, uttörő bajnoka volt Csiky, hanem a hazafiságnak is, amely abban a nemzetiségi községben a halhatatlan költő emlékének szentelt ércetáblából erőt fog meríteni a nemzeti érzés kitartó ápolására, az izzó fajszeretethez való ragaszkodásra és a magyarság ügyének Lnkadatlan szolgálására.

A minden részében sikerült ünnep lefolyásáról az alábbi részletes tudósítást adjuk:

A leleplezés.

Az aradi és csanádi egyesült vasutak által díjtalanul rendelkezésre bocsátott különvonaton mintegy háromezárzan uaztak ki Pankotára. A különvonaton mentek a nagy író családtagjai és rokonai: Erdélyi Sándor dr. né. Csiky Gergely leánya, fia Csiky Odön dr., öcsese Csiky Karoly, további Nachtnébel Odön, Kabdebó Gergely temesi főispán, Kabdebó Géza nyug. ezredes, Kabdebó János dr., Kabdebó Ferenc és Kabdebó István dr., Nachtnébel Gyula, ifj. Nachtnébel Odön, Aszlány Dezső, Verzár István, Marjánovits György dr. Csiky Gergely özvegyét betegsége akadályozta meg a megjelenésben.

A különvonat fél tíz órakor ért Pankotára, amelynek vasuti állomásán a pankotai rendező-

tőt s mégis, vagy tán éppen ez okból, mennyi méltatlan támadást kellett eltűrnie. Kik voltak ellenségei, bántalmazói? Nem is tudjuk már, de ne is akarjuk őket ismerni. Olyanok, akiket mindig bánt a más nagysága és dicsősége. És kit bántalmaztak? Csiky, a nagyot, a nagyok között egyik első drámaíró, ki iránt a nemzet örök hála van kötelezve. A költő, a minden szellemi kincsét a nemzetnek nyújtó költőt bántották, pedig Petőfi szerint: „a költő az istenség szent levele, melyet leküld magas kegyében hozzátok, gyarló emberek, amelybe örök igazságot saját kezével írta meg”.

Élete dolén, tehetségének, munkabírásának teljességében, érdem szerint megkoszorúzottan boldog, igazán benső családi élet öléből dől hirtelen, váratlanul a korai halál karjaiba. Tizenöt év telt el azóta s a nemzet még mindig kéklik nagy költője iránt, emléke megörökítésében, köteleességét teljesíteni.

De ne vadojunk... Legyen az óra egészen, tisztán a költő emlékezetének szentelve. Ne feledjük nagyságát, költői értékét. Legyen ez a kö kezdet az ő emlékének külső jelei között. Legyen az ég kegyes nemzetünkhöz: szüllessenek, jöjjenek a jövőnd titkos öléből a nagyok, a szellemi vezérek vezetni, ápolni tovább nemzeti életünket! Ragyogjon, éljen a Csiky Gergely neve és emléke a magyar nemzet szívében mint erő, mint áldás! Ragyogjon, éljen, míg él a haza!

bizottság és a szomszéd községekből odasereglett vendégek élén Nagy József plébános üdvözölte az érkezőket és Varjassy Árpádot, a Kölcsey-egyesület elnökét. Varjassy köszönő szavai után fogaton és gyalog bevonult a díszes társaság a község főutcájába, Csiky Gergely szülőháza elé.

A ház előtt, amely jelenleg Schweitzer Zsigmond tímár tulajdona, nemzetiszínű drapériával és zöld galyival díszített pódlumot emeltek a lepellet takart emléktábla alatt. E körül helyezkedett el az ünnepi közönség és a pankotai állami iskola ifjúsága, amely a Himnusz énekével megkezdte az ünnepélyt. A magyar ima elhangzása után Keszler Ede, az aradi Nemzeti Színház tagja az emelvényre lépett és nagy művészettel szavalt el egy alkalmi ódát, amelyet a közönség lelkesen megtapsolt. Most *Osecsi* Imre ev. ref. lelkész mondta el lendületes ünnepi beszédét, melynek gyönyörű méltatása és magvas fejtegetése a koszorú költőjéről mély hatást keltenek. A beszédet lapunk tárcarovatában közöljük.

Az ünnepi beszéd végén lehullott a lepel az emléktábláról, melynek művészi szépsége meglepte a közönséget. Dícséret illeti meg az emléktábla alkotóit: *Albert* Andor szobrászt, ki Csiky ház bronzreliefjét készítette és *Jankó* Gyula tanárt, aki a táblát tervezte.

Berczik Árpád beszéde.

Ezután az emléktábla megkoszoruzása következett. Az első két koszorút *Berczik* Árpád min. tanácsos tette le a Magyar Tudományos Akadémia és a Kisfaludy-Társaság nevében, az alábbi beszéd kíséretében:

A Magyar Tudományos Akadémia és a Kisfaludy-Társaság a két legelőkelőbb irodalmi testület megbízta, hogy Csiky Gergely emlékére egy-egy koszorút tegyünk. Uralom és hőlgyeim, az irodalmi divatok változnak, kvált a színpad, amely nagy dícsőséget nyújt, sokkal nagyobb dícsőséget, mint az irodalom bármelyik ága, de amelynél leghamarabb felejtnek is. Akit ma kitapsolnak, aki ma bálványa a közönségnek, holnap-holnapután újabb divat elől hátrálni kénytelen, hátrálni új nevek, új irányok, új szellemek előtt.

Ez szomorú lehetne, hogy ha nem vigasztalná az író az, hogy a közönség a műve divatot felejt, de az irodalom és nemzeti kegyelet főtartja. Mert az irodalom és nemzet nem léli múló izlés szerint. Az megkezesi és megtalálja az íróban az örökké maradókat, a tehetséget éppen úgy, mint a nemes szándékot, amely őt vezette s akik művészi és hazafias irányban alkottak, azoknak emléke örökre fenn fog maradni.

Ilyen férfiu volt Csiky Gergely is, az újabb magyar társadalmi drámának megteremtője. Ő a 70-80-as évek társadalmának olyan rajzolója, mint régebben a 40-es évek társadalmának Czako és Obernyik voltak. Csiky neve az irodalomban örökké egybeforrva marad a nagy társadalmi átalakulással, amely a magyar alkotmány helyreállítása óta a magyar társadalomban véghez ment. Az új társadalmi formákkal, irányokkal, amelyeket alkotó tehetségével színre vitt, rendkívül nagy hatást tudott elérni. — én, mint kortársa mondhatom — olyat, amelyet a magyar irodalom újabb nemzedéke közül, melyhez tartozónak legyen szabad magamat is nevezni (zajos éljenzés és taps), még senki sem ért el. Én oly szerencsés lehettem, első diadalánál ott lenni. Ma is emlékezem, amikor alakja feltűnt a Nemzeti Színház páholyában és mindnyájan éreztük, hogy valamennyiünkönél különb. Szoros ba-

rátí kötelék fűzött hozzá mindig és közelről volt alkalmam megismerni Csikyben az embert, aki époly nagy volt, mint az író, a szíve oly nagy, mint a tehetsége.

Meghatottan, kettős kegyelettel és örömmel teszem le a koszorút az ő emlékének, mint kiküldöttje két előkelő társaságnak, mint író és Csiky Gergely barátja.

Az emlék megkoszoruzása.

A nagy bensőséggel és melegséggel előadott beszédért zajosan megéljenezték *Berczik*et, aki után *Beregi* Oszkár, a budapesti Nemzeti Színház kiküldöttje az alábbi beszéddel tette le az ország első színpadának koszoruját:

— A budapesti Nemzeti Színház igazgatóságának nevében vagyok itt, hogy hódoljak Csiky Gergely emlékezetének. Meg kell mondanom, hogy nincs modern magyar drámaíró, kinek annyi dícsőségteljes estét köszön a magyar színpad, mint Csiky Gergelynek. Meg kell mondanom, hogy a legmerészebb, legmodernebb harcosa volt színműirodalmunknak és hatalmas szelleme bevilágított a magyar társadalmi életbe, mint a világító torony fényvetője messzire bevilágítja a tengert. Ami pedig színházvezetők és színészek előtt nem kicsiség, Csiky Gergely volt az, aki, mint a 20-as években Kisfaludy tette, meghódította a magyar közönséget a magyar dráma számára. Szeretünknek, hálaunknak, hódolatunknak, parányi jele ez a koszorú!

Az országos nevű fiatal művész beszédét zajosan megéljenezték, éppoly mint *Hunyady* Józsefnek, az aradi színtársulat küldöttjének alábbi lelkes szavalt, amelyeknek kíséretében tette le az aradi színtársulat koszoruját:

— Az irodalomtörténet lapjain fényes betűkkel van megörökítve a neved, Csiky Gergely; mi, magyar színészek, szívünkben őrizük emlékedet. Dicsőült szellemed előtt hódolattal meghajlok és hála kegyelettel helyezem el a koszorút az aradi Nemzeti Színház társulata nevében.

Most *Dálnoki* Nagy Lajos dr. alispán lépett az emelvényre és *Aradvármegye* koszoruját tette le, a következő szavakkal:

— *Aradvármegye* törvényhatósága áldott emlékü szülőltjének soha el nem múló halála, tisztelete és kegyelete jelül.

Institoris Kálmán polgármester az alábbi szavakkal adózott Csiky Gergely, *Aradváros* díszpolgára emlékezetének, *Aradváros* koszorujának letételénél:

— *Arad* szabad királyi város közönsége társadalmi életünk igaz megrajzolója a remek színműíró, nagyrab-csült és felejthetetlen díszpolgárunk: Csiky Gergely emlékezetére, kegyelete jelül.

A pankotai kaszinó koszoruját *Kécsa* Károly ev. ref. lelkész, az iskolákét *Gombos* Antal igazgató, a községet *Gherba* Gusztáv jegyző tette le.

Az emléktábla átadása.

Tiszei Lajos a Kölcsey egyesület irodalmi szakosztálya nevében koszorúzta meg a táblát, lelkes hatású beszéd kíséretében, majd *Varjassy* Árpád a Kölcsey-egyesület koszoruját helyezte el s átadta a község őrzetére a táblát *Gherba* Gusztáv jegyzőnek, az alábbi hatásos beszéd kíséretében:

— Újabb időben a művelt államok közös vonása, hogy az uralkodók, a kormányhatóságok és a társadalom külön-külön, vagy egymással szövetségbe a nemzetek nagyjainak emlékeit a képzőművészetek eszközeinek megörökíteni sietnek. A tudományok és az irodalom koszorús alakjainak, az államférfiúi és a katonai

erények jelesének megörökítésére irányuló törekvés, mint erkölcsi szükségesség, uralja a lelkeket. Ez a törekvés hazánkban is uralkodó. *A* *Batthyány*, *Kossuth* és *Deák*-mauzóleumok, az uralkodók által Budapesten felállítani rendelt emlékszóbor, *Arany* János és *Andrácsy* Gyula szoborművei, a történelmi arcképcsarnok mind-mind hirdeti, hogy a magyar nemzet nagy fiának emlékét megbecsüli és ezzel más művelt nemzetek becsülésére önmagát is érdemessé teszi. Az aradi Kölcsey Egyesület csarnokát Csiky Gergely arcképe díszíti, ez az emléktábla pedig Pankota község közönségének büszkeségét képezi. Teljes bizalommal és megújgvasal fordulunk tehát Pankota község előljáróságára felé, hogy ezt az emléktáblát megörizni és majdan az utódoknak további megőrzésre sértetlenül átadni fogja. A mindenható áldása lebegett, de a magyar nemzet áldása is lebegjen Pankota község fölött, amely községben Csiky Gergelynek a legnagyobb magyar drámaírónak hőcsodala zengett. Ezzel a Kölcsey-Egyesület nevében és megbízásából az emléktáblát és az ünnepi koszorúkat megőrzés végett Pankota község előljáróságának átadom.

Az emléktábla átvétele után a világosi dalárda elénekelt a Szózatot, amivel a szép ünnepség véget ért.

A koszorúk szíjaival a következő főlirásokat viselik:

A Magyar Tudományos Akadémia — Csiky Gergely I. tag emlékének. A Kisfaludy-Társaság — Csiky Gergely emlékének, halálával és kegyelettel. Az aradi Nemzeti Színház — Csiky Gergely emlékének. Aradmegye törvényhatósága — Csiky Gergelynek. Arad kir. város közönsége — Csiky Gergelynek. A pankotai kaszinó — kegyeletes tisztelete jelül. A pankotai tanítószék — Csiky Gergely emlékének. Pankota község közönsége — legnagyobb fiának.

Aranyozott babérlevelekből görög stílusban font koszorút küldött *Hoschke* *Rozsnyai* Kálmán is, kék-fehér szalagokon a következő felirással: A nagymama szerzőjének, A nagymama emlékezetével — *Rozsnyai* Kálmán.

A tábla koszoruzóin kívül testületeket képviseltek: *Mészáros* Kálmán az Orsz. Színészegyesületet, *Tiszei* Lajos az Otthoz Irók és Hírlapírók körét, *Hegedűs* László igazgató-helyettes küldöttség élén az arad csanádi vasutakat, *Seendrey* Mihály az Aradi Nemzeti Színházat. Küldöttség jelent meg a vaggongyári munkások részéről is.

Az ünnepi lakoma.

Délben egy órakor az ünnepi közönség a Fehér Kereszt vendéglő nagytermében lakomára gyűlt, amelyen több lendületes pohárköszöntő hangzott el. Az első *Varjassy* Árpád, a Kölcsey-egyesület elnöke mondotta Csiky Gergely özvegyére és az ünnepélyen résztvett gyermekeire: *Erdélyi* Sándor dr. néra és *Csiky* Odón dr.-ra.

Gherba Gusztáv jegyző a vendégeket átitotta: *Berczik* Árpádot, *Institoris* Kálmánt, *Dálnoki* Nagy Lajost, *Varjassy* Árpádot stb.

Most *Berczik* Árpád emelkedett szólásra és a következő beszédben válaszolt a felköszöntésre:

— Engedjék meg, hogy imént felköszöntöttetek nevében néhány szót intezzek önökhez. Én ma azon a helyen, ahol felejthetetlen író társam született és az emléktáblát láttam, kettőt éreztem: azt a megtiszteltetést, amely az elhunyt emléket illette és azt az emléket, amelyet ezen a helyen a magyarság állított. Ahol egy magyar író születik, ahol az meghal, ahol az ő emléktáblája áll, az a hely a magyar nemzeté. (Élénk éljenzés.)

Ahogy a katolikus egyház minden oltárán egy-egy mártír-csontjait őrzi, hogy azok ugyszólván szenteljék meg azt a helyet, ahol a pap imáját mondja a hívők nevében, úgy

szentelt meg a földet a magyarság harcosainak egy-egy emléke.

Hála Istennek most már mi magyar írók és művészek nem vagyunk annak kitéve, hogy mártirokká leszünk és csontjainkat úgy szedjék össze, (Zajos derűtség) hanem ahol egy magyar író emlékét megőrzik, vagy kőbe vésik, ott nem egy embernek a nevével vésik a kőbe, hanem a nemzetét, amelynek ő közharcosa. Mi mindnyájan, akár kicsik, akár nagyok, csak közlegények vagyunk, egyetlen egy nagy van: ez a nemzet, a magyar nemzet. (Lelkes éjlenzés.)

Amikor Pankota község homokján álltam s végignéztam az emléktáblán: örömmel töltött el az a tudat, hogy valahány ember el fog menni a tábla mellett, azt fogja mondani, hogy az az ember író volt és azt a nemzetet, amelynek ilyen írója volt, nem lehet elfoglalt helyéből kiszorítani. (Zajos tetszés.) Mi édes testvéreikül fogadjuk minden embert, aki ezen a földön él és a nemzetnek hű polgára. De mikor mi testvéreikül fogadjuk őket, elvárhatjuk, hogy tiszteljék a mi őseinktől szerzett jogainkat.

Emelem poharam Pankota községére, minden lakására, akik — bizonyos vagyok benne — tisztelni fogják azt az emléktáblát és azt az eszmét, amelyet a tábla hirdet.

A felköszöntő rendkívül nagy hatással volt az ünneplő közönségre, amely hosszan és lelkesen éltette Bercziket.

E után Lázár Zsárd országgyűlési képviselő a Kölcsey-egyesület, Szőlősi István a Kölcsey egyesület részéről Pankota intelligenciáját, Albert Andor szobrászt, Jankó Gyula tanárt, a tábla készítőit, Csiky Odón Varjassy Árpádot és Losonczy Zoltánt, mint az ünnep létrehozóit köszöntötte föl.

Viharos, szünni nem akaró éjlenzés zúgott föl, amikor Kovács Vince a vármegyének ünnepi, áldott lelkű és fáradhatatlan tevékeny vezető férfját, Nachtnébel Ödönt éltette és Irenetikus tapsot váltott ki Barabás Béla pohárköszöntője, amelyben a tőle megszokott ékes-szólással hivatásává tette Pankota előljáróságának és magyar intelligenciájának, hogy nyerjék meg Csiky Gergely hódolatának és a magyar nemzeti eszmék vallásának azokat is, akik távol maradtak az ünneptől.

— Csiky Gergely szellemének dicsőséges uralma, fejezte be Barabás beszédét, vonuljon át az Arad-Hegyalján és német, román a magyarral együttesen Csiky szellemében, a becsület, igaz magyar hazafiság oltárán áldozzon.

Nagy József plébános a pankotai hölgyeket éltette, Csécsi Imre a színészeket, Losonczy Zoltán az arad-csanádi egyesült vasutakat és annak jelenlevő képviselőit, Hunyady József színművész az írókat és Nachtnébel Odón az emléktáblás ház derék tulajdonosát, Schweltzer Zsigmondot.

Ekkor Hegedűs László figyelmeztette az ünneplő közönséget, hogy elérkezett az indulás ideje, mire asztalt bontottak és a vendégek kiventek az állomásra, ahonnan egy felejthetetlenül szép és kegyeltes ünnep emlékével három órakor az Acsev. különvonatán visszautaztak Aradra.

Az ünnepélyen megjelentek Barabás Béla dr. és Lázár Zsárd országgyűlési képviselők, továbbá az alábbi küldöttségek: *Magy. Tud. Akadémia és Kisfaludy-társaság*: Berczik Árpád min. tanácsos; *Nemzeti Színház*: Beregi Oszkár; *Ottthon írók és hírlapírók köre*: Tiszti Lajos; *Aradi Nemzeti Színház*: Szendrey Mihály igazgató, Hunyady József, Keszler Ede, Delli Lajos; *Országos Színészegyesület*: Mészáros Kálmán igazgató.

Kölcsey egyesület választmánya és az egyesület irodalmi szakosztálya: Varjassy Árpád kir.

tanácsos, egyesületi elnök, Tiszti Lajos szakosztályi h. elnök, Losonczy Zoltán titkár, Buja Sándor, Csécsi Imre, Deutsch Bernát, Farkas Ferenc, Kohányi Róbert, Kovács Vince, Stauber József, Szőlősi István Szőlősi Zsigmond dr.: *Aradmegye*: Dálnoki Nagy Lajos dr. alelőnök, Schill József, Heppes Aiadar, Darányi János, Hunyár Algernon, Nikodém János, Magyar László dr.; *Aradváros*: Intitoris Kálmán polgármester, Lócs Rezső, Virágh Lajos; *Arad-csanádi egyesült vasutak*: Hegedűs László h. igazgató, Révész Adó f. főfelügyelő, Gellényi Ernő felügyelő; Vincze Endre főpénztáros; *Weitzer féle vagongyár munkásai*: Borbély János, Szép János, Ujvári Lajos, Tóth László, Zinkóczi Lajos, Pálfi Péter, Braun Mihály. *Pankota község. világozási járás és a szomszéd községek nagy közönséggel voltak képviselve.* Ott volt Faragó István világozási főszolgabíró, Pankota község elnök Gherba Gusztáv jegyző, a Kaszinó Kacska Károlylyal az élén, az ipartestület, az iskolák tantesülete Gombos Antal vezetésével és növendékei, *Kisjenő* részéről Lázár Zsárd országgyűlési képviselő, *Újszentanna* részéről Vass Dezső jegyző, *Világos* képviselőjében Novák Kornél szolgabíró, *Borosjenő* képviselőjében Hajdu Miklós szolgabíró, végül a *pankotai rendőrségi bizottság* Nagy József plébános vezetésével.

Megjelent az emléktáblás ház tulajdonosa: *Schweltzer Zsigmond*, neje és családja s a következő urhölgyek: Csécsi Imrené, Farkas Ferencné, öz. Gherba Györgyné, Gherba Gusztávné, Jank Jánosné, Losonczy Zoltánné, Losonczy Mariska, Posevitz Gusztávné, Posevitz Klára, Tausy Mária stb., továbbá a küldöttségi tagokon kívül a következő férfiak: Abonyi Henrik dr., Adelman Károly, Bódi József, Bereczky László, Czégka Zdenko dr., Ifj. Hegedűs László, Jank János, Köller János, Kriván János, Kleindl Jakab, Polgár Károly, Posevitz Gusztáv, Povánsay Soma, Regenhöld János, Szarka Sándor dr., Tagányi Sándor dr., Tóttósy Géza dr., Werner Miklós dr.

Aradi kereskedők és iparosok nagygyűlése.

Egy új törvényjavaslat ellen.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, október 22

Az aradi iparosok és kereskedők vasárnap délelőtt, az ipartestületi épület nagytermében népes gyűlést tartottak, amelyen állást foglaltak az új munkás betegsegélyező és balesetbiztosítási törvényjavaslat ellen. Az ülésen nagy számmal vettek részt az aradi ipartestület és az Aradi Kereskedők Köre tagjai közül, megjelentek ezenkívül a két egyesület meghívására Müller Károly, Nagy Sándor dr. és Pop C. István dr. országgyűlési képviselők.

Steigerwald Alajos, az ipartestület elnöke üdvözölte a megjelenteket; megköszönte az Aradi Kereskedők Körének, hogy a sérelmes törvényjavaslat ellen való akcióhoz csatlakozott, üdvözölte a megjelent országgyűlési képviselőket.

Tedeschi Viktor, az Aradi Kereskedők Köre elnöke válaszában készséggel kijelentette, hogy az akcióhoz annnyival nagyobb készséggel csatlakoztak, mert a törvénytervezet, amely ellen állást kell foglalni, a kereskedő osztályra nézve is lényeges sérelmeket tartalmaz és mert az aradi kereskedő ifjak betegsegítő pénztára, amelyet ez legközvetlenebbül érint, a kört az állásfoglalására megkereste.

Ezután a gyűlés elnökévé Kristóffy János kereskedelmi és iparkamarai elnököt, előadóivá pedig Faragó Rezsőt, az Aradi Kereskedők Köre és Zima Tibort, az aradi ipartestület titkárát választották meg.

Főolvasták Barabás Béla dr. országgyűlési képviselőnek a gyűléshez intézett levelét, amelyben a pankotai Csiky-ünnepélyen való részvételével kimentti távollétét, de kijelenti, hogy a sérelmekről tudomása van s a mozgalmat teljes erejével támogatja.

(A kereskedők sérelmei.)

Faragó Rezső a kereskedő osztály sérelmeit ismerette a javaslatl szemben. Hibázta, hogy a törvényjavaslatot előződen nem bocsátották a szakkörök véleménye alá. Azikor egy törvényjavaslatot ilyen módon visznek egy parlamentbe, amelyben nincs ellenzék, akkor ez az eljárás szinte azt a gondolatot kelti fel, hogy a javaslatot sutyomban akarták megszavaztatni. A javaslat ellen első kifogása, hogy a kereskedelmi alkalmazottak nem vonhatók jogosan az iparosokkal egy betegsegítő intézménybe, mert az ipari foglalkozások a betegségnek sokkal több veszélyt tartalmaznak, mint a kereskedelmi pályán, s így a kereskedőknek nagyobb költséget tartoznának viselni. Azonban még kevesebb joggal vonhatók be a kereskedelmi alkalmazottak a kötelező balesetbiztosításba, miután a kereskedelemben a legszörványosabb esetek közé tartozik, hogy valakit munkaképtelenséggel, vagy halálal járó baleset érjen.

És ez annál inkább kifogásolandó, mert a kötelező balesetbiztosítás összes költségeit a főnököknek kell viselni. A legnagyobb sérellem azonban a törvényjavaslat 195 §-a, mely a többi magánpénztárak között az 5000 taggal nem bíró kereskedelmi betegsegítő pénztárak fölosztását mondja ki, s elrendeli, hogy vagyunk a kerületi betegsegítő pénztárhoz ualtassék.

Ezt az intézkedést, ha csakugyan törvényerőre emelkednek, veszedelmes precedensnek tartja, amely után nemcsak hogy közhassznu intézményeket nem lenne kedve teremteni a kereskedőknek, de senki ily célra egy fillért se adna, mert attól kellene tartani, hogy az állam egy nap elveszi.

(Az iparosok sérelmei.)

Zima Tibor az iparosok sérelmeit sorolta föl hosszabb beszédben. Ha az állam az iparosokra újabb terheket akar róni, akkor előbb az iparosokat olyan helyzetbe kell hozni, hogy azok ezeket az új terheket elbírassák. Erre szolgált volna az önálló vámterület s az ipartörvény revíziójának husz év óta sürgetett revíziója.

A kormány azonban egyiket se hozza, hanem előjön egy új javaslatl, amelyet senki se sürgetett. Kifejti, hogy az iparosokra, a kik eddig is súlyosan meg vannak terhelve különböző című adókkal, milyen jelentős újabb megterhelést jelent a törvény azon intézkedése, hogy a betegsegítő díjak egy harmada helyett azok felét és ezenfelül az egész balesetbiztosítási díjakat kénytelenek viselni.

A törvényjavaslat azzal akarja az iparosokat kárpótolni, hogy a pénztár igazgatóságában a munkaadók és munkások egyenes arányban lesznek képviselve, de az iparosok nem vágnak erre a paritásra. Ha a munkások helye én segít ni akarnak, akkor fizessék a díjak egy harmadrészét a munkaadók, egy harmadrészét a munkások és a harmadik harmadrészét az állam. A balesetbiztosítás kötelező voltát is elejteni kívánja. Főhíborítónak tartja, hogy a törvény az iparosokra az egyes intézkedések megszegése esetén nemcsak pénzbírságot, hanem elárást is szab. Ezután a javaslatnak még több sérelmes intézkedését sorolta föl.

Czeiler István oly értelmű előterjesztést ajánl, hogy az állam a betegsegítő díjak egy harmadrészét az általános betegpótlási pótdoból viselje.

(Képviselők véleménye.)

Müller Károly országgyűlési képviselő elháritja a kereskedelmi kormányról azt a vádat, mintha ezt a törvényjavaslatot sutyomban akarták volna keresztülvinni. Kéri, hogy az előadó előterjesztését írásba foglalják s ő módot fog találni arra, hogy úgy a függetlenségi pártban, mint a javaslat bizottsági tárgyalása alkalmával ezeket a panaszokat az illetékes személyek megismerjék s hisz, hogy azokat orvosolni fogják.

Pop C. István dr. képviselő kijelenti, hogy a fölhozott panaszokat méltányolja s a képviselőházban a javaslat tárgyalása alkalmával föl fog szólni. Helyesli azt az indítványt, hogy a biztosítási díjak egy harmadrészét az állam vi-

selje; ha az államnak van gyárak szubvenciójára, többnyire bankoknak és a milliomosoknak évente huszonöt milliója, akkor a kisiparosok terhelnek könnyítésére is szánnak évente egy-két milliót. A javaslat hibáit mindenki belátja és mégis fél, hogy azt változtatlanul meg fogják szavazni. A képviselőházban *divatba jött a kapacitálás*; mihielyt valaki kifogásolai akar valamit, leveszik a lábáról: „Ugyan, ne tedd meg a kedvemért, ezért, vagy azért.” (Taps.) Ez ellen kell küzdeni.

Nagy Sándor dr. orsz. képviselő kijelenti, hogy a javaslat ellen különben is szándéka volt a képviselőházban fölszólalni és semmi esetre se fogja magát kapzaltatni. Szerényi államtitkár, akivel a törvényjavaslat fölül beszélgetett, azzal indokolta az iparosok újabb megterhelhetőségét, hogy az iparosoknak nagy érdeke, hogy megelégedett munkásosztály legyen. De vajjon megelégedett lesz-e ezzel a munkásosztály, amely ugyanis örökös bérhárcokban áll? Az előterjesztett javaslatokat különben elfogadják.

Többek fölszólalása után *Kristyóry* János elnök a gyűlést bezárta s a jegyzőkönyv hitelesítésével *Hegyi* Albert, az Aradi Kereskedők Köre és *Juanovits* Antal, az ipartestület alelnök két bizta meg.

Amint fővárosi tudósítónk jelenti, a sérelmek egyrésze orvosolva lesz. Tegnap ugyanis küldöttség járt ez ügyben Szerényi államtitkár-nál, aki a következőket mondotta:

Rajta lesz, hogy a vélt sérelmek orvosoltassanak. A kereskedelmi alkalmazottaknak, tudomása szerint, az a kívánságuk, hogy kivételosenek a törvény alól és külön szerveztesse nek. Ez lehetetlenség. Ami a második fontos kérdésüket illeti, hogy az autonómikus jogaik és szervezeteik respektáltassanak, erre nézve kijelenti, hogy a központosítás szükséges. Elég bajt okozott a régi törvény az ő hátféle szervezetével. Ez ugyan kisebb mértékben vonatkozik a kereskedelem alkalmazottainak szervezetére, azonban az országos szervezet érdekében szakítani kell a kereskedelmi alkalmazottak különválásával. De talán lehetséges lesz itt is találni megoldást és pedig oly módon, hogy, mint a gyári pénztárak, külön szervezettel lehetnek az országos szervezetnek. (Zajos éljenzés.) Ami pedig a balesetbiztosítást illeti, arra nézve azt a megoldást fogja ajánlani a törvényhozásnak, hogy úgy a kereskedelmi alkalmazottakat, mint a kisiparosokat, a kereskedelmi miniszter *rendeletli uton kivonhassa* a törvény alól, oly korlátozással, hogy ezek a rendeletek a Háznak bemutatassanak.

A küldöttségben Aradot az Aradi kereskedő ifjak betegsegégyző pénztárának titkára, *Kenedi* Ervin képviselte.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) **Kereskedők összejövetel.** Az *Aradi Kereskedők Köre* legutóbbi ülésein kimondta, hogy a kör tagjai között való összeköttetés élenkítése, a kereskedők minél gyakoribb együvé hozása, a közöttük való szolidaritás fejlesztése és ügyeik barátságos körben való megbeszélése céljából minden kedden tagsági *összejövetelt tart*. Az első ilyen összejövetel holnap, kedden este lesz a kör helyiségében; az idő rövidsége miatt a kör elnöksége ezután hívja meg arra, vala mint a többi estákra is a kör összes tagjait. Ez alkalommal a kör titkári hivatala is bárkinek bármiód kereskedelmi érdekű ügyben felvilágosítást ad. Kívánatos lenne, ha a tagok minél nagyobb számmal vennének részt az ilyen estéken, amelyekben a szórakozás mellett a kereskedők fontos aktuális dolgai is fesztelen megbeszélés alá kerülhetnek.

Költő a kincstár ellen.

A sajtóiroda pöre.

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesítése. —

Arad, október 22.

A miniszterelnöki sajtóirodába az elmúlt évben új személyzetet rendeltek be. Áprilisban *Wekerle* miniszterelnök elmozdította az egész sajtóirodát. Sem felmondást, sem végkielégítést nem kapott senki. Emlatt aztán egész tömeget indították meg a pöröknek, a kincstár ellen. Az elbocsájtott sajtóalkalmazottak, köztük *Ady* Endre, a neves költő 900 korona erejéig a budapesti VIII—X. kerületi járásbírósnál pört indítottak a kincstár ellen. Ez ügyben már több tárgyalás is volt. Legutóbb kihallgatták *Wekerle* miniszterelnököt, aki tagadta, hogy a felperesek keresete jogos alappal bírna. Szerinte a sajtóiroda munkatársai cikkenként vannak fizetve s ha a *Fejérváry*-kormány havi általános-összeget adott is nekik — ez nem jelenti azt, hogy ők véglegesített, havi fizetéses állásban voltak.

Ady Endre pörének folytatolagos tárgyalása ma történt meg. A tárgyalás iránt széleskörű érdeklődés nyilatkozott, mivel a ma kihallgatott tanúk között *Abrányi* Kornél, a sajtóiroda mostani főnöke és elődje, *Véssé* József is szerepeltek. A fölperes újságíró *Balog* Imre dr., a kincstárt *Krudy* Endre dr. képviselte.

Elsőben *Abrányi* Kornélt hallgatta ki a bíró.

— Ismeri *Ady* Endrét — kérdezte a bíró.

— Ismerem.

— Mikor méltóságod elfoglalta az állását, *Ady* alkalmazásban volt még?

— Nem volt már ott.

— Nem tudja, miféle szerződése volt neki?

— Nem. O megrendelésre írt cikkeket s ezért bizonyos fizetést kapott.

— Kért ő utólag munkát méltóságodtól?

— Igen. Többen jöttek hozzám, de én csak mint írókkal beszélgettem velük, de semmiféle obligót nem vállaltam. Nekem különben felhatalmazás nélkül nincs is jogom cikkírókat alkalmazni.

— Van valami hivatalos írás az alkalmaztatásukról?

— Nincs.

A következő tanu *Véssé* József.

— Ismeri *Ady* Endrét?

— Ismerem.

— Hogy történt *Ady* alkalmaztatása?

— A miniszterelnöki sajtóiroda szervezete olyan, hogy ott csak bürokratikus szolgálat van. Újságíró szolgálat nincs. A mikor átvettem az iroda vezetését, az volt az állapot, hogy elődöm bizonyos havi átlag fejében tartozott cikkírókról gondoskodni, akik megrendelésre szállították a vezércikkeket. Én aztán a miniszterelnöknek azt a javaslatot tettem, hogy az általános-rendszer helyett havi fizetéssel szerződtessem újságírókat. Ez meg is történt. Nem voltak kinevezett tisztviselők, de rendszer fizetést kaptak, úgy mint a szerkesztőségekben szokás. Havi fizetésük 160—300 korona volt. *Ady* 300 koronát kapott. Egy ízben kérdést intéztem hozzám *Ady* az iránt, hogy milyen jogi következményekkel jár az ő szerződötése, erre én azt feleltem, hogy szerződése olyan, mint a szerkesztőségben, 8 havi felmondással?

Krudy dr.: Volt írásbeli felhatalmazása méltóságodnak ilyen megállapodásra.

— A miniszterelnök hozzájárult az én előterjesztéseimhez. Megjegyzem még, hogy én az általányt, amely ezelőtt havi 4000 korona volt, havi 3000 koronára szállítottam le.

Véssé a vallomására esküt tett.

A bíró erre kihirdette az ítéletet, amelyvel *Ady* Endrét keresetével elutasította és 55 kor. perköltségben marasztalta, mert bár a jelen pör tisztán magánjogi igényen alapul, nem lehet teljesen kikapcsolni a közigazgatás vonatkozást sem. Már pedig az bizonyos, hogy *Fejérváry*-kormányának megszavazott költségvetése nem volt, a nélkül pedig nem köthetett oly ügyleteket, amelyek a következő kormányt is köteleznék.

Aradi lóversenyek.

Második nap.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, október 22

Az aradi lóversenyek második napja élénk érdeklődés mellett folyt le. Az első hely ugyan vasárnap sem telt meg, de annál látogatottabb volt az egy koronás hely.

A futamok, a hadseregi akadályverseny kivételével — amelyből az alig fogadott *Panics* került ki győztesen, gazdájával, *Koller* századossal a nyergében — eléggé reálisak voltak. Az első futamban *Lám-lám* megismételte szombati győzelmét és majdnem háromszoros osztalékot fizetett híveinek. Nagyobb érdeklődést keltett az aradi bérkocsisok versenye, amelyben az első két helyet *Jankovics* György kocsijal foglalták el.

A részletes eredmény a következő:

I. Kurticsi díj. Távolság 3200 m.

1. Rohonczy G da *Lám-lám*
lov. *Wodianer* tiszthelyettes.
2. Schey Pál *Galmichs*
lov. *Koller* száz.

Futottak még: *Va bene* (ov. *Sibrik*), *Robot* (lov. *Vay* gróf), *Alásszolgája* (lov. *Eltz*), *Faxenmacher* (lov. *Krause*).

Feltartva, hosszakkal első. Tot: 10: 29, 4: 11.

II. Hadseregi akadályverseny. Táv. 4000 m.

1. *Koller* százados *Panics*
lov. *Koller*.
2. *Nagy* Ákos százados *Mary*
lov. *Eltz*.

Futottak még: *Matador* (lov. *Sibrik*) és *Jutalom* (lov. *Vay* gróf.)

Küzdelem után fejhosszal nyerve. Tot: 10: 36, 4: 14

III. Eladó verseny Táv. 1600 m.

1. *Saprsi* ménes *Oriole* lov. *Csikvári*.
2. *Markovits* István Indgy *Toncsi*
lov. *Kocarek*

Futottak még: *Tibeth* (ov. *Kopitlanszki*), *Jaguár* (lov. *Carnik*) és *Ortegel* (ov. *Klimscha*). Könnyen hat hosszal első. Győztesre ajánlat nem történt. Tot: 10: 32, 4: 12

IV. Simándi nagy akadályverseny. Táv. 4800 m.

1. *Nagy* Ákos *Bista*
lov. *Eltz*.
2. *Stagelschmidt* János *Gyöngytyúk*
lov. *Krause*.

Futott még: *Névtelen* (lov. *Wodianer*)
Küzdelem után biztosan nyerve. Tot: 10: 18, 4: 7.

V. Bérkocsi verseny. Táv. 2400 m.

1. *Jankovich* György 30. számú kocsija
hajította *Jankovich*.
2. *Jankovich* György 7. számú kocsija
hajította *Dolán* Péter.

Idultak még: a 6-os, a 8-as és a 9-es számú bérkocsik. Tot: 10: 30, 4: 12.

VI. Altisztek gátversenye. Táv. 2400 m.

1. *Tarló* (*Dungyerszky* Lázár tenyésztése
lov. *Koncz* őrmester.
2. *Ujberek* (*Takácsy* Sándor tenyésztése
lov. *Takács* tizedes.
3. *Trombitás* (*Jakabffy* Zoltánné tenyészt.
lov. *Králcz* őrmester.

Ostor alatt két hosszal nyerve. Tot: 10: 32, 4: 12.

Aki a fia nagyapja.

Allat az emberben.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 22

Ki ne ismerné azt a monológot, melyben egy szerencsétlen ember arról panaszkodik, hogy az apja elvette az ő feleségének, egy özvegynek leányát? Ilyenformán ő a saját apjának apósa, saját testvérének nagybátyja, anyjának sógora, apjának sógora és az isten tudja kinnek mijsa lett. Körülbelül hasonló humoru családi zűrzavarról léssen szó az alábbiakban is. Csúpn az a baj, hogy az itt következő eset inkább tragikus, mint humoros és inkább megdöbbentő, mint kacagtató. Egy bestiális, elvetemedett ember borzalmas gazságáról van szó, egy emberről, aki a saját fiának a nagyapja.

A napokban ugyanis egy elvadult lelkű embert kísérték be a szegedi ügyészség fogházába, a szegedi alsótanyáról. Elfogtak egy gonosz lelkű gazdát, akinek az a bűne, hogy egy év óta tiporja három leányának becsületét; csak most pattant ki a förtelmes bűncselekmény. A letartóztatott embert Kohári Györgynek hívják, aki az ügyészség és a vizsgálóbíró előtt tett vallomásaiban beismerte gyalázatos tettét.

A felesége tette meg ellene a följelentést. Kohári Györgyné ugyanis azt tapasztalta, hogy leányaik — az egyik tizenegy, a másik tizenhárom, a harmadik tizenhét éves, — folyton betegeskednek. Pár hét előtt gölya szállott a házra, a tizenhét éves leány egy eleven fiúgyermekkel szerencsétlente a családot. Az anyja vállatára fogta és a leány nagy sírás rivás között bevallotta, hogy apja beteges szerelmének az áldozata, aki folyton ostromolta vallomásaival. Ekkor a két kisebb leány szintén fölfedezte anyjuk előtt az apjuk gazságát. Elmondották azt is, hogy az apjuk agyonveréssel fenyegette őket, azért nem mertek szólni eddig.

Amikor Kohári György megtudta, hogy gyalázatos bűne fölfedeztetett a felesége előtt, az asszonyt elűzte a háztól. Koháriné elmenekült a dűne elől, elment a központi plébániára, ahol panaszkodott az uráról. Itt azt a tanácsot adták neki, hogy tegyen jelentést a rendőrségen, amit meg is tett. Pusztázók hozták a rendőrségre Kohári Györgyöt, akit tegnapelőtt kísérték át az ügyészséghez.

A vizsgálóbíró ma rendelte el ellene a vizsgálatot.

Rákóczi fogadtatása.

Az idegen diszkardok.

Inkább botot!

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 22.

A fejedelmváró Magyarországot már csak néhány nap választja el II. Rákóczi Ferenc és bujdosó társainak hazaérkezésétől. Ez a pár nap az ünnepélyes fogadtatás készüléteivel telik el. A kormány és az egész ország méltóan, a nagy fejedelem egyéniségének megfelelőleg akarja ünnepelni a századokra száműzötteket, mikor ismét magyar földre érnek. A készülődésekről s az ezekkel összefüggő intézkedésekről a következő tudósítást adjuk:

Az aradi törvényszék elnöke, Fábian Lajos dr., ma rendeletet adott ki, hogy az október 27-én, 28-án és 29-én lezajló Rákóczi-ünnepségek miatt az e napokra kitűzött tárgyalások ne tartassanak meg és a törvénykezés szüneteljen.

Budapestről táviratozzák: Apponyi Albert közoktatásügyi miniszter elrendelte, hogy a kassai Rákóczi temetés napján, hétfőn, az ország összes iskoláiban Rákóczi ünnepet tartsanak. A miniszter egyben elrendelte, hogy *hétfőn szüneteljen az eldadás.*

A nemzet nagy ünnepére való készülődés közben megbotránkoztatást keltett az a hír, hogy az ünnepen résztvevők által rendelt diszkardokat az egyenruha-szállító cégek *külföldön rendeltek.* A hír valónak bizonyult, amit az is bizonyított, hogy az érdekelt cégek ma délelőtt küldöttségileg tisztelgtek Wekerle Sándor miniszterelnöknel és arra kérték, hogy mivel fegyvert csak kormányengedellyel lehet behozni, engedje meg a vámhivatalban levő kardok kiváltását.

Wekerle a legnagyobb indignációval *utasította vissza a kérelmet.*

— Inkább sokkal vonuljanak ki, akiknek kardjuk nincsen, — felelte Wekerle — mint-hogy idegenből hozott kardokkal gyalázzuk meg az ünnepet.

Wekerle nyilatkozata csakhamar elterjedt a Ház folyosóján s mindenfelé nagy megelégedést keltett.

Konstantinápolyból jelentik: A Rákóczi és a bujdosásban kísérő társai földi maradványainak hazahozatására kiküldött magyar deputáció küldetése teljes sikerrel járt. A küldöttség felelte örül a szokatlanul kegyes fogadtatás miatt, a melyben a szultán részesítette és teljesen kielégítette az a szerelteméltó és hatalmas támogatás, amelyben a cs. és kir. nagykövetség által részesült.

Egy emberélet: hat krajcár.

A virtuskodás áldozata.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, október 22.

Herules 12 hős munkája még mindig sarkalja az embereket bravuros hőstettek elkövetésére. Még mindig akadnak olyanok, akik az ilyen babérokért képesek az egészségüket, esetleg életüket feláldozni, csakhogy jó hírnévükön csorba ne essék, csakhogy a virtuskodásból győztesen kerüljenek ki. Pedig elég elszomorító példa van, hogy milyen súlyos következményei lehetnek az ilyen bravuroknak. Egy ilyen eset az is, mely tegnap egy aradmegyei faluban történt és amelynek áldozata ma a halállal vívódik.

Az esetről az alábbiakat jelentik:

Vasárnap délután együtt mulatoztak Lungosorán a falu legényei. A mulató legények között volt Kanira Juon, fiatal földmives is, aki a legerősebb ember a faluban. Kanira büszke erejére és egy alkalmat sem mulaszt el, hogy erejét fitogtassa. Mulatozás közben szó esett az erőmutatványokról is és az egyik legény valami bravuros dolgot mesélhetett épen, amikor Kanira egyik barátja megjegyezte:

— No ezt csináld utána, Juon!

— Ez semmi, válaszolta erre Kanira hetykén, csinállok én ennél különbet is; amilyen senki sem tud utánam csinálni.

— Ugyan mi volna az? kérdezték többen.

— Hát csak annyi, hogy én *hettőtötöt fel viszlek a hegyre* anélkül, hogy utközben csak egyszer is megpihennék, vagy megállanék. Hanem hát ilyesmit nem tesz az ember ingyen. Fogadjunk valamibe.

— Áll a fogadás, mondták a többiek és fogadtak Kanirával 6 krajcárban. Kanira nem gondolkodott sokáig. Két legényt, akik készek voltak magukat a hegyre felvitetni, azonnal vállára emelt és kezdte őket felfelé vinni a

hegyre. Az ut közepéig még csak rendén ment a dolog, innen kezdve azonban majd vörös lett, majd kék. T. rsai pedig figyelmeztették, hogy tegye le őket, ha rosszul van. Kanira azonban nem tárgtolt, egyrészt, hogy a fogadást el ne veszítse, másrészt mert félt, hogy oda volna jó hírneve. És vitte tovább a két legényt. Fel is jutott velük a hegytetőre, ahol azonban már annyira rosszul lett, hogy barátainak kellett segítségére sietniük.

Kanira a megerőtletés következtében *súlyos belső sérüléseket szenvedett* és most haladlik. Az orvosok nem igen biznak felépülésében.

A tudós nők.

Nem a Molliérei.

Egy aradi házaspár kálváriája.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, október 22.

A budapesti Faubourg St.-Lopoldban még most is kacagnak azon a mulatságos histórián, amely egy a haute finance-hoz tartozó jönevű házaspárral esett meg a múlt év farsangján. Egy szép napon dél felé, amikor a ház urnője duodórájában egy kényelmes keretben hevert, izgatottan rohant be hozzá a komornája:

— Méltóságos asszony, egy sereg ember van künn, egy sereg holmival. Gerbaud husz egész tortát és ötszáz migonót küldött, nem is szólva a képviselő fánkokról. A fűszeres egy hatalmas csomag déligyümölcsöccsel, a banket vállalkozó négy emberrel, a suszter két pár lskcipővel, Moszontery és Ruzmik egy estélyi toa'etel . . . . . Valamennyien azt mondják, hogy a méltóságos asszony rendelte őket ide, mert ma nálunk estély lesz.

— Micsoda estély? — csudálkozott a ház urnője. — A Möricz, a férjem, méltóságos ur csak rendez az én tudtom nélkül estélyt? Küldje el ezeket az embereket és mondja meg nekik, hogy én, a méltóságos asszony, nem tudok az estélyről semmit. Ez valószínűleg tévedés lesz.

A szobaleány meg is felelt a parancsnak. Persze ez nem ment egy könnyen. Az odacsóditott emberek eleinte mitsem akartak hallani az úgynék ilyképen való érintkezéséről és hangos káromkodás közben fejezték ki abbéli véleményüket, hogy a méltóságos házaspár áprillist járat velük. Végre azonban megunták a veszedelmet és eltávoztak. A méltóságos asszony persze magánkívül volt dühében. Ilyen skandalumot még nem ért meg az ő háza.

De este jött csak a java. Kilenc óra tájban egymásután állítottak be az estélyi toalettekbe ültözött vendégek, akik csodálkozva látták, hogy fogadásukra semmiféle előkészület nem történt. A méltóságos házaspár kétségbeesetten magyarázgatta, hogy nekik eszük ágában sem volt estélyt rendezni és hogy az eset tévedés, vagy misztifikáció. Persze hiába magyaráztak. A vendégek dühösen hagyták od a házat. Csak másnap tűnt ki, hogy tényleg irófa történt. Egy jókedvű bankhivatalnok eszelte ki a dolgot, amelylyel roppant sok bosszúságot okozott a méltóságos házaspárnak.

Erre a históriára emlékeztet az az aradi eset, amely már két hét óta vérig bosszantott egy idősebb aradi házaspárt. A férj 65 éves, az asszony 45 körül jár. Két héttel ezelőtt, épen ebédnél ült a házaspár, amikor bekopogtatott hozzájuk egy városszerte ismert tudós nő.

— Hallottam, — szölt — hogy rögtöni se-gélyre van szükségük.

A házaspár elképedt. Eszük ágában sem volt erre gondolni.

— Talán tévedés lesz — mondta a ház ura, mire a tudós nő eltávozott.

De másnap megismétlődött a jelenet. Ezután egy másik tudós nő jelent meg a házaspárnál. Ezt már dühösen utasították el.

— Hova gondol? — mondták neki.

Negyednapra azonban egy harmadik tudós nő jelentkezett.

— Ki vele! — mondotta a férj. Micsoda szemtelenség ez?

De a házaspár haragja mit sem használt. Ottd, hatod, heted, kilenced és tizenegyednapra újra megjelentek a tudós asszonyok. Mindegyik napon más és más. Arad megye ugyszólván valamennyi tudósasszonya bemutatkozott a házaspár előtt.

De ami sok, az sok. A férj végre is annyira megunt a sok zaklatást, amely alaptalanul gyanúsította meg őt, hogy vasárnap majdnem tragikus fordulatot vett az ügy. Este kilenc órakor, a házaspár éppen aludni készült, amikor beállított hozzájuk a tizedik tudós nő.

De alighogy kimondta jövetelének célját, a férj ékelesen dühbe gurult és *lekopván a falról vadászfegyverét*, azt a tudós nőre irányította és már *léni akart*, amikor odaugrott a felesége és megakadályozta ebben.

A tudós nő persze eszeveszetten rohant ki a lakásból és a házból, sőt abból az utcából is, ahol a házaspár lakik.

A férj azonban nem hagyta annyiban a dolgot, hanem ma megjelent a rendőrségen, ahol előadta az esetet az inspekciós tisztnek, tanácsot kérvén, hogy mit csináljon?

— Meg fogom indítani a nyomozást az ismeretlen tettes ellen — jelentette ki a rendőrtiszt.

A férj ezután megnyugodva távozott, abban a biztos tudatban, hogy pár napon belül szemtől-szembe fog állani — rágalmazójával.

IRODALOM ES MŰVESZET.

A színház műsora:

Kedd: Vig őzvegy, operett. (Bérlét C.)
Szerda: Mary-Ann, színmű. (Bérlét A.)
Csütörtök: Troubadour, opera. (Bérlét B.)
Péntek: Rákóczi fia, színmű. (Bérlét C.)
Szombat: Rákóczi fia, színmű. (Bérlét A.)

* Színházi hírek. Az e heti repertoárt majdnem teljességében a *Vig őzvegy* tölti be. A nálunk is nagy sikert aratott, bájos zenéjű operett nap-nap után telt házat csinál és hihetőség sokáig marad műsoron. A vasárnap és mai előadásán *Nyáray* sokkal nyugodtabban játszott, ami alakításának csak előnyére szolgál. A többi szereplők a premiéren bemutatott jó alakítással aratnak sikert. *Kapossy* Józsa szépen énekel, *Fenyvessy* Margit pedig nemcsak megjelenésével, fényes toaletti jelével ékessége a színpadnak, de díszkrét játékaival és énekművészetével is emeli az előadás sikerét. Egyedül *Szathmáry* Arpádnál kell kifogásolnunk azt az örökös értelmetlen beszédmodort, melylyel kisebb epizód-szerepekben helylyel-közel sikert lehet csinálni, de hatáskelítő trükknek, állandóan használni, teljesen felesleges. Szerdán *Mary-Ann* kerül színre. Csütörtökön a *Troubadour* adják Schubert Jenyvel és lovag Ferrarival a főszerepekben. A társulat egész személyzete *Rákóczi* Viktor új darabjának, a *Rákóczi fia* című történelmi zenés színműnek betanulásával foglalkozik. Mint már megírtuk, a történelmi színmű bemutatója ugyanakkor lesz, mikor Budapesten. Az aradi előadás sikere érdekében mindent elkövet az igazgató és a jelkéből ítélve, a bemutató díszelőadás számba megy. A jövő hét végén érdekes darabbal ismerkedik meg a közönség. *Mocskos* Béla miniszteri osztálytanácsos *Koalíció*

című vígjátéka kerül színre. Ezt a darabot egyedül Kolozsvárt adták és Arad a második város, hol a darab színre kerül. Nagy sikerre számíthat a legközelebb színre kerülő, amerikai látványos színdarab, *Az ördög cimborája*, mely a Vigszínháznak állandó műsordarabja. Végül megemlítjük, hogy kedves szerepre készül H. *Harmath* Józsa, az *Egér* című vígjátékban.

Zichy Jenő kálváriája. Becsalták a szanatóriumba.

Dühöngött is.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 22.

A Niedermann-szanatórium igazgatójának határozott kijelentéseivel szemben, az intézet egy ápolója, aki a súlyos hetek alatt mindig Zichy Jenő közelében tartózkodott, érdekes leleplezéseket tett egy fővárosi hírlapíró előtt a gróf ügyéről. Attól a perctől fogva, hogy Zichy leszállt a nagy betegszállító kocsiról, egészen távozásáig, alkalma volt az ápolónak Zichy figyelemmel kíséreni. Látott és hallott is mindent és ezeket a szenzációs részleteket valamennyit előadta ma egy újságírónak.

Az ápoló elbeszélését az alábbiakban közöljük:

Zichy Jenő gróf az intézet híres landauerjén érkezett és vele jött a miniszter, Zichy Aladár gróf és házi orvosa, *Farkas* Károly dr. Niederman és Trenner orvos fogadták a kegyelmes urat. Az igazgató így szólt hozzá:

— Kegyelmes uram, üdvözljük hajlékunkban és reméljük, hogy gyönyörködni fog itt a rendben és tisztaságban.

Ezután bemutatta Trenner dr. t a grófnak és megkezdődött a séta. Végigjártak valamennyi épületet és fél hét felé a Toldi pavillon első emeletén azt mondta a gróf:

— No, most már elég a sétából, pihenjünk egy kicsit.

Ekkor bevezették a kertbe, ahol Zichy meglátta Goldstein Ignác dr. bírót. Üdvözölték egymást és 7 óráig elbeszélgettek. Hétkor azt mondta Zichy a bírónak, hogy most már megy, mert fél nyolckor légyottja van egy szép nővel a városban.

— Lássuk már azt a kocsit, szólt ingerülten, még elkésem.

Az orvos távozott, mintha kocsit mentne, de öt perc múlva leverten tért vissza.

— Sajnálom, mondotta Zichynek, az egész területen nincs kocsit. Arra kéri az igazgatóság a kegyelmes urat, hogy a mai éjszakát töltsék künn a szanatóriumban.

A gróf gyanakodni kezdett, de nem szólt semmit; csak annyit jegyzett meg, hogy igen különös vendégszeretet. Aztán dühösen fölment a szobába, ahol egy pohár tejet kért, majd lefeküdt és másnap reggel hét óráig aludt. Zichy nem vette észre, hogy ajtaján egyáltalán nincs kilincs és csak kívülről lehet kulccsal kinyitni.

Reggel hétkor Zichy becsöngette Oppenheim ápolót, aki a mellette levő szobában aludt.

— Adjon egy üveg Szalvator-vizet és szóljon, mi lesz a kocsival, mondta a gróf. Mégis udvariatlanság, hogy idecsalnak az intézet megtekintésére és kényszerítenek rá, hogy itt aludjam.

Az ápoló behozta a vizet, azután bement az igazgató irodájába, ahonnan azt üzenték vissza, hogy nagyon sajnálják, de eszénelőbb nem adhatnak neki kocsit.

— Részes, borzasztó! — mondta kétségbeesetten a gróf. Nem tudom, hogy mihez kezdjek.

A délelőttöt megint Goldstein bíróval töltötte, aki meghívta ebédre. Együtt is ebédeltek a kertben és a bíró megígérte a grófnak, hogy másnap együtt utazik a gróf magaslaki birtokára.

Ezután óráról órára halasztották Zichy távozását. Estére még mindig ott volt és mikor rázárták az ajtót, *dühöngeni kezdett*.

— *Segítség, segítség!* — ordította kétségbeesetten, — segítsenek rajtam! — és *öklével verni kezdte az ajtót*.

Harmadnap fölkereste Niedermannt a gróf és négyszemközt sokáig tárgyslt vele. E beszélgetés során mondta meg az igazgató Zichynek, hogy három héttig ott kell maradnia a szanatóriumban. Hogy mivel hitegették a grófot, azt nem tudom. Zichy egészen nyugodtan jött ki az igazgatói irodából; nem toporzékolt, nem ordított, beletörődött a sorsába.

Délután már átment a női osztályba és *udvarolgatni kezdett az asszonyoknak*. Egy héttig csendben folyt minden. Diétetikusan élt és az egész gyógykezelés abból állt, hogy reggel és este egy-egy port vett be. A második héten már ki is kocsizott az igazgató, Trenner dr. és az ápoló társaságában, de a kocsi arra ment, amerre embereket nem lehetett látni. Látogatók is jöttek hozzá: Zichy Aladár, Zichy Rafael, Farkasbázy Zsigmond és Zichy Nándorné.

Szabadulása előtt egy nappal *Justh* Gyula házelnök volt odakünn és azt hiszem, hogy a *szabadulását is Justh-nak köszönheti a gróf*. Igazgatóknak priváthonoráriumként 800, Trennernek 300 koronát nyújtott át.

Az aradi bankalapító.

Letartóztatott szélhámos.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 22.

Az aradi pénzüntézetek valószínűleg nyugodtan hajtották álcára fejüket az elmúlt héten is, nem is sejtve, hogy valamennyien életveszélyben forogtak. Egészen kicsi birtok ugyanis, hogy Aradra be nem özlönit az angol tőke és hogy egy nagyszabású jelzálogbankkal nem szaporodott meg az itteni pénzüntézetek konkurrencijája. Mindez csak azon mult, hogy a bankalapítót ma letartóztatták, ami mindenesetre legalább is pechnek nevezhető.

Góthából jelentik: Ma itt egy férfit tartóztattak le, akinek személyazonosságát még homály borítja. Bécsben mindenhol csekkel fizetett, de a bank, melyhez ügyfeleit utasította, nem fizette ki a csekkeket, mert azok vagy hamisaknak bizonyultak, vagy jogtalan uton jutottak a fiatalember birtokába.

Etti Károlynak mondja magát a titokzatos idegen, aki 25—28 évesnek látszik. Vallatásánál előadta, hogy 1871-ben született Máltában, a londoni jelzálogbank vezérigazgatója s az angol-indiai hajóraj nyugalmazott kapitánya.

Bécsben mindenütt nagyon előkelően lépett föl. A legdrágább szállókban lakott s egy utazási iroda papírpénzével fizetett. Ez valódnak bizonyult. Egy utazási irodában viszont egy londoni bank csekkjét váltotta be tikketekért. A fiatalember előadása szerint apja san-franciskoi dúsgazdag bankár volt, kit a földrengés az anyagi tönk szélére juttatott. O azzal a küldetéssel jött Ausztria-Magyarországba, hogy jelzálogbank-fiókokat alapítson Bécsben, Budapesten, Aradon, Fiumóban, Szegeden és Zágrában. Azért jött éppen most, mert felakarta használni az Eighth-Klub magyarországi látogatása

által támadt jó hangulatot. Az angol vendégek közt állítólag sok befolyásos jóbarátja van és az ő közvetítésükkel akart magyar miniszterekkel a jelzálogbank ügyében tárgyalni.

Bécsből a napokban eltűnt a titokzatos kalandor, aki Münchenben is nagy csalákokat követelt el és akik most Bécsben letartóztatottak.

SPORT.

+ A polgári lövészgyűlés záró lövészetét a hó 27-én és 28-án tartja meg. A választmány Műk Lajos úr főlövész-mester elnöklése alatt tegnap tartott ülésén elhatározta, hogy Rákóczi hánva nagy hazaszállása napján vasárnap délután 11 óráig a lövészetet zárja, hogy a délután Szegedre induló vonattal átrándulni óhajtó lövészek akadályozva ne legyenek.

Goluchowski bukása. Ki lesz az utód?

(Burrián kombinációban.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 22.

A múlt hét elején a hivatalos és félhivatalos apparátus még leszereltetni igyekezett a Goluchowski gróf fejvesztését követelőket; tegnapelőtt Wekerle miniszterelnök még dodonaszerű kijelentéseket tett a külügyminiszter távozására vonatkozólag és ma már legilletékesebb helyről, Goluchowski lapjában közlik, hogy a külügyeink új vezetőt kapnak. A lengyel gróf lemondott, a delegáció előtt már nem jelenik meg, de utódjának személyére nézve még nem döntött a király. A válságról következő távirataink számolnak be:

Bécs, okt. 22. Goluchowski Agenor gróf tárcáját ő felségének rendelkezésére bocsátotta. Ő felsége a lemondást *elben elfogadta.*

Bécs, október 22. A Fremdenblatt mai estilapja szerint Goluchowski lemondása arra vezethető vissza, hogy legutóbb a magyar miniszterekkel folytatott tanácskozásból azt a benyomást merítette, hogy *veszedelmes volna megjelennie* a magyar delegáció ülésén, — és ebből levonva a konzekvenciákat, tegnap benyújtotta lemondását.

Bécs, október 22. Az osztrák parlamenti pártok körében Goluchowski bukása miatt nagy az elkeseredés, de különösen nagy a német pártok táborában, mert általában az a vélemény, hogy a külügyminiszter *magyar befolyás áldozata.* A német pártok ezt a kérdést holnap tartandó érkeztük elé viszik és a Reichsrath holnapi ülésén minden valószínűség szerint *interpelláció alakjában napirendre is hozzák.*

Róma, október 22. Itteni diplomáciai körökben Goluchowski bukása már nem kelt feltűnést. El voltak rá készülve és tudják azt, hogy elsősorban *Lützow* gróf quirináli nagykövet van kombinációba véve külügyminiszternek. Beszélnek arról is, hogy esetleg magyar államférfiura esik a választás. Ennek azonban nincs sok valószínűsége.

Bécs, október 22. Politikai körökben Goluchowski utódjául *Aerenthal* Lexa báró pétervári nagykövetet emlegetik, de állítólag jelentékeny kilátása van a külügyminiszterségre *Bauehem* márkinak is.

Bécs, október 22. Goluchowski utódát még nem nevezték ki. Még mindig *Mensdorff-Pouilly* nevét emlegetik; a kinevezésnek azonban Németország az akadály, mert tudvalevőleg *Mensdorff* nem nagy

németbarát. *Aerenthal* kinevezését viszont az gátolja, hogy ő nagy követelésekkel lép fel kül- és belpolitikai tekintetekben. Ezeket azonban a király nem teljesítheti. *Szögyén-Marich* azért nem lehet külügyminiszter, mert az egyik közös miniszter már magyar. Politikai körökben az a vélemény, hogy egyelőre nem nevezik ki *Goluchowski* utódát, hanem *Burrián* pénzügyminiszter fogja a tárcához tartozó ügyeket ideiglenesen intézni. Később *Burrián* véglegesíteni fogják a új közös pénzügyminisztert nevez ki a király.

HIREK.

— **Kristóffy József** Budapesten. Budapestről táviratozza tudósítónk: *Kristóffy* volt belügyminiszter, ki idegbaját gyógyítandó a Drezda mellett levő *Lehman*-féle szanatóriumban volt, ma egészségesen visszaérkezett Budapestre.

— **A csabai választás.** Békéscsabáról jelentik: A függetlenségi érzelmű iparosok és gazdák ma nagy népgyűlést tartottak, amelyen *Lukács János* jelölt személyesen bejelentette, hogy a központi pártvezetés kérésére a jelöltségtől visszalépett. Beszédének hatása alatt a több száz főből álló polgárság egyhangúlag kimondta, hogy a *Bölczy*-párthoz csatlakozik.

— **Sikkasztó borkereskedő cég.** Temesvárról táviratozzák: A *Hirsch Ignác* és *Emil* tekintélyes verseci borkereskedők vagyonára *bűnügyi zárlatot* rendelt el a bíróság. A céget azzal gyanúsítják, hogy különböző megbízottaktól borok bizományi vásárlására küldött *kétszáz ezer koronát* saját céljaikra fordították.

— **Véres kardpárbaj** Besztercebányáról táviratozzák: *Rippély* Ede újságszerkesztő nemrég egy üzyben megtámadta *Fajnov* Wladimir dr. pánsz'áv ügyvédet, aki emlegette egy kávéházban inzultálta a szerkesztőt. A kávéházban levő magyarok meg akarták támadni az ügyvédet, aki azonban sietve elmenekült. *Rippély* provokáltatta *Fajnov*-at. A segédek súlyos kardpárbajban állapodtak meg. A párbaj ma folyt le a besztercebányai honvédelaktanyában. A párbaj alig tartott néhány pillanatig, mert az első összecsapásnál *Rippély* ellenfelének jobb oldalán az első bordától lefelé *25 centiméter hosszú* mély sebet ejtett, mire a segédek beszüntették a párbajt.

— **A véres országból.** Oroszország legújabb eseményeiről a következő táviratok számolnak be:

Jelisabethpol, október 22. (P. t. ü.) Az itteni pályaudvaron a csendőrségi őrszobába bombát dobtak, a melynek robbanása alkalmával három csendőr súlyosan és kettő könnyen megsebesült.

Pétervár, október 22. Tamhof-ban az ottani lovasság zavargása miatt 3 tábort, 20 tisztet és 260 katonát letartóztattak és átadtak a katonai törvényszéknek.

Pétervár, október 22. *Meczerszki* herceg a napokban fia kíséretében birtokára utazott. A vonaton arra kérte a kalauzt, hogy helyezze el egy másik vasúti kocsiban, mert forradalmárok utaznak vele. A kalauz még eleget sem tehetett a kérésnek, amikor a herceg hirtelen revolvért rántott és *agyonlőtte magát.* A hercegnél névjegyet találtak, amelyre a szavakat írta: A forradalmárok elől nincs menekvés.

— **A köpenicki színház.** Köpenickben nagy népgyűlés volt, amelyen egyhangú hatá-

rozattal felkérték a polgarmestert, hogy vonja vissza lemondását. A berlini rendőrség állítólag jó nyomon van. *Hoffmann* ruhakereskedő, aki német a színházos a telt elkövetése estéjén egy tiltózetet vásárolt, felismerte a rendőrség fekete könyvében az alkapitány arcképét.

— **Nagy színházi botrány.** Kolozsvárról táviratozzák: Ma este nagy botrány volt a színházban. *Janovics* szinigazgató a jegyszédők részére gyűjtött összeget visszautasította s ezért több fiatalember nagy tüntetést rendezett a folyosón. Az első felvonást közbeiktatásokkal zavarták s a folyosón megverték egy rendőrtisztet, majd összetörték az üvegajtókat s a nézőtér néhány lámpáját. A színházban nagy pánik támadt s a rendet csak nehezen lehetett helyreállítani.

— **A kulturkrajcár.** Az Országos Irodalmi és Közművelődési Szövetség, amely az ország harmincöt irodalmi és közművelődési egyesületét magában foglalva, esendő, de eredményes munkásságot folytat a vidéki irodalmi és kulturális élet föllendítése körül, nagyfontosságra és érdekes eszme megvalósításán dolgozik. A szövetség vezetősége a vidéki szinigazgatók legnagyobb részével, számszerint tizenhatal, oly megállapodásra jutott, hogy az 1 korona 20 fillérről feifelé haladó áru jegyeknél 2 fillérral felemelik a jegyek árát. Az így betolyó kulturkrajcárokból a szövetség megfelelő bizottsága nagyobb összegű pályas- és jutalomdíjakat, írók és színházi rendezők számára tekintélyes utazási ösztöndíjakat tűz ki s egyébként is támogatói igyekeznek a vidéki irodalmi és kulturális élet egészséges fejlesztését.

— **Egy aradi ifju kitüntetés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Korányi* Barna aradi származású orvosnövendéket, az orvoskari tanári testület felterjesztésére a II. számú bonctani intézethez gyakornokká nevezte ki.

— **Baleset a nagyhalmágyi iparvasuton.** A *Zerkowitz* Lajos-féle nagyhalmágyi iparvasutnál szombaton végzetes baleset történt. Egy kocsi kislított és maga alá temetett három munkást. A megsebesült munkások egyike *Cipely* Péter, ma iszonyu kínok között meghalt, míg két társa csak könnyebb sérüléseket szenvedett.

— **Változás az aradmegyei csendőrségnél.** A hivatalos lap írja, hogy *Jakel* Lajos honvédelmi miniszter a *Borosjenőn* állomászó csendőrkerület 8. szakaszparancsnokságát 3. aradi szakaszparancsnokság elnevezéssel *Aradra* helyezte át.

— **Veszek tört aranyat,** ezüstöt, gyémántot, briliántokat, gyöngyöket, a legmagasabb áráért; avagy új tárgyakra átcserelek. Nagy ékszer, ezüst, drágakő és finom genfi zsebóra raktár. Nagy választék elsőrendű nehéz tüzezőstölt China ezüst ajándéktárgyak és evőeszközökben, egyedüli elárúsítása a világ legjobb ezüsttisztító szerének. Tisztelettel: *Weinberger* Ferenc Aradon, Fischer Eliz p. o. t. Telefon 439 2479

— **Tornyan a szövetkezeti bank kárára** legutóbb elkövetett kasszabetörés alkalmából t. olvasóink figyelmébe ajánljuk a hírneves *Arnheim* S. I. budapesti cég (Arbóc utca 3) által készített páncélszekrényeket, melyek kívül teljesen simák, körök körül acélpáncél lemezekkel vannak ellátva és a betörési technika legújabb tapasztalatai szerint teljesen thermitbiztosak. Tényként érdemes felemlíteni, hogy egy *Arnheim* féle páncélszekrény betörők által még sohasem nyitattott ki. 3672

— **Szappanok,** fogkefék és pipere szerek legjaványosabban *Vojtek* és *Weisz*nál. 112

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Sikkasztó aradi kereskedő.** *Grubner* Jakab aradi kereskedő ennek az évnek június havában nyolcvan korona értékű árut vett bizományba *Brüller* Jakab aradi kereskedőtől. *Grubner* az árukon tulajdott, de a befolyt pénzzel nem számolt el megbízójának, mire ez *sikkasztásért* feljelentést tett ellene. A mai tárgyaláson *Grubner* beismerte tettét. A bíróság

Angol A kizárólagos posztó gyári raktárban öltöny szöveteket 35% megtakarítással árusítunk.

Leichner és Fleischer
Arad, Szabadság-tér 17.
Fiuk részére maradványok kaphatók.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

P. E. Buttyin. A közölközés mértékét nem űti meg, de jól elszavalva esetleg lehetne vele hatást elérni.

A Scott-féle Emulsió

minőségében mindig egyforma, mert előállításához mindig a pénzzel, ügyességgel és gondalattal megszerezhető legjobb anyagok használtak. A Scott-féle Emulsió készítésénél kizárólag a legfinomabb norvégiai gyógyszerkamajolaj 1-sz feldolgozva és így a többi alkotórész is mindig csak elsőrendű minőségű. Ennek tulajdonítható, hogy a Scott-féle Emulsió rendkívül táp- és gyógyerejét az orvosok is méltatják s ez gyermekeknek és felnőtteknek, valamint a gyöngesség minden elképzelhető esetében mint kitűnő tápszert oly gyakran rendeltek. A Scott-féle Emulsió hatásában erejében messze felülmúlja a közönséges csukamajolajat.

A Scott-féle Emulsió valódiságának jele a „hátán nagy csukahalat vivő halász” védjegy.

Ezen lapra való hivatkozással 675 fillér levélbélyeg beküldése ellenében mintával bementve szolgál:

Dr. BUDAI EMIL „Városi gyógyszerháza”
Budapest, IV., Váci utca 84/50.

Egy eredeti üveg ára: 2 K 50 f. Kapható minden gyógyszerházaiban. 3911

IDEGENEK ARADON.

— Október 22. —

Központi szálloda. Majorszky J honvédezredes Lugos. — Wagner Dániel főhadbiztos Szeged. — Blonitz Henrik birtokos Nadra. — Ott József honvédszázados Lugos. — Brauna I D. titkár Budapest. — Erdős Gyula ügyvédjelölt N Szab. — Roger Pál fakereskedő Brassó. — Thomüller Ferenc borkereskedő S Merein. — Friedrich Altréd utazó Bécs. — Weisz Prigyes f-lyűyelő Budapest. — Lustig Sámuel birtokos Szeged. — Kovács Géza magánhivatalnok Szolnok. — Kovács Béla magánhivatalnok Törökbecse. — Kovács Miksa magánhivatalnok Budapest. — Engel Samu fakereskedő Nagybecskerek. — Jekey Ernő huszárezredes Cegléd. — Klein Bódog főátváltó Cegléd. — Winter Felix hivatalnok Budapest. — Schwarz Benő kereskedő Resica. — Weisz József kereskedő Pankota. — Sonnenfeld Miksa kereskedő Berlin. — Jesztha Agoston hadnagy Szeged. — Hinknik József utazó Budapest. — Gied Jakab utazó Budapest. — Michl Ede főügyelő Sarajevo. — Friedman Gyula birtokos Nagyat.

Pannonia szálloda. Schmidt Péter kereskedő Kisfalud. — Dr. Domonkos Ferenc ügyvédjelölt Mária Radna. — Weisz Mihály utazó Budapest. — Reich Adolf kereskedő Ternova. — Dr. Novák Aurél ügyvéd Pécska. — Biházy Gusztáv kir. számellenőr Kolozsvár. — Kozma István asztalos Borosbényes. — Blau Flórián finomító Temesvár. — Gurban Lajos földbirtokos Lókősháza. — Schram Róbert titkár Soborsin. — Neuman Armin birtokos Temesvár. — Buditsán János ügyvéd Németboksán. —

Reicherberg Izidor szállító Lunkoj — Dr. Capdebó István hadbíró Temesvár — Capdebó Ferenc birtokos Temesvár — Ráth János birtokos Budapest — Ho'ender Miksa utazó Budapest. — Dr. Bund Bálint ügyvéd Nagyvárad. — Benze Juliska és nővére Szatmárnémeti. — Decker Miksa utazó Budapest. — Kovács Béla utazó Nagybecskerek. — Kátón J zsef főpincér Szeged. — Szebenyi Lajos máv. hivatalnok Brád. — Wolf János börgyáros képviselő Szeged.

NYILTTER.*

Nyilatkozat.

A „Függetlenség” vasárnapi számában tudósítást közöl azon foglaltságról, mely nevemben és megbízásomból a löversenyterem fogantatott. Ezen tudósításba — nyilván téves információ alapján — a cselekményt kifogásoló megjegyzések kerültek. E foglaltságot bíráló mellett senki sem ütközhetik meg azon, ha a bitelező követelését adósán behajtani igyekezik. Mint-hogy pedig a végrehajtási cselekmény jogos és szabályszerű volt, megbízott ügyvédemet is csak dicsőret és elismerés illeti meg, mert foglaltsága körében ügyfeleimnek érdekeit fáradságot nem kímélve érvényre juttatni igyekezett.

Arad, 1906. október 22-én.

Várhoz László.

Sarg-féle Szappan
Glycerin a bőrre fehérre és gyöngéddé teszi.
Mindenütt kapható.

3949

A haj ápolása. A hajhullás leggyakoribb okainak egyike, mint azt már a világ leghíresebb börgyógyásza is bebizonyították, a fejbőr korpásodása. Ezen kellemetlen betegségben szenvedők a legrovidebb időn belül teljesen megkopaszodnak, miután a fejbőr korpásodása a hajtalajt megakadályozza és a haj gyökereit kiszáradja. Számtalan hazai és külföldi orvos ajánlja a „Petrolin hajszeszt” és ezekre mutat elismerő levél bizonyítja, hogy néhányszori használat után megszüntet mindennemű hajbetegséget, meggátolja az ősülést és meglepő módon elősegíti a haj újra növekedését. Vásárlásnál a fenti védjegyre tessék szigorúan ügyelni. Minden más néven forgalomba hozott hajszeszt csak silány, ártalmas utánszert. Kapható az egyedüli készítőknél: Koráni és Wachemans drogerie és cosmeticai laboratorium, Szabadka.

Főraktár: Földes Kelemen gyógyszerész, Vojtek és Weisz drogerista és Hegedűs Gyula pipere és divatárú kereskedő uraknál.

* Az ezen rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztő.

Juvel égető aparaius

gummilabda nélkül egy kézzel használható.
Ára Korona 15.—

Tip-Top égető aparátus

gummilabdával főleg bársonyégetésre alkalmas. Ára K. 16.—

Kapható

2571

Ingusz I. és Fia

könyv- és papirkereskedésében

Weitzer János-utca.

Telefon 451. sz. ÉRTESÍTÉS. Telefon 451. sz.

Legujabb mintájú

izléses, szép és jó minőségű

képkeretlécek

nagy választékban érkeztek és kaphatók

Gebhart Testvérek cég

üveg, porcellán, lámpa, tükör és képkeret üzletében 2871

Aradon, Andrássy-tér 4.

(Pannonia szálloda)

Mintákat kívánatra hához is küldünk.

Üzlet-megnyitás.

Legszolidabb kiszolgálás.

Angol uri szabászati műhelyünket

Arad, Atzél Péter-utca 1. sz. a. (Aradi Első Takarékpénztár épületében) megnyitottuk. 2644

Magyar és angol szövetek, s e szakbelli divat-ujdonságok nagy választékban.

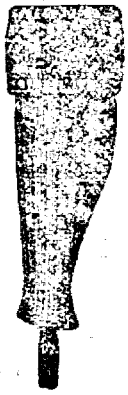
ENGEL és SCHEER uri szabók.

Alapított 1860.

MÜNZI

úri divat üzlete

Állami távbeszélő 213.

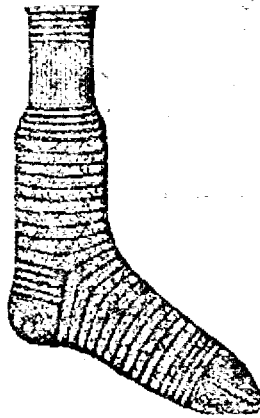
ARAD.

Vadász és gazdászoknak! valamint turistáknak!

Eredeti angol lábszárak a legdivatósabb színekben.

Félgyapju párja 3 kor. 20 fill. 690

Tiszta gyapju párja 3 k. 60 f.-től 5 k.-ig.

Harisnyákban tett óriási bevásárlásaim folytán azon kellemes helyzetben vagyok, hogy azokat rendkívül előnyös árakon adhatom. Szegezősebb kötésű őszi és téli férfi harisnyák, remek színekben!

3 pár pamut	Korona	1.50
3 " " csikos	"	1.74
3 " " divat csikos	"	1.80
3 " félgyapju	"	2.—
3 " " csikos	"	2.20
3 " gyapju divat színek	"	2.90

Most győződjön meg

egy bevásárlás vagy rendelményével cégem versenyképességéről és akkor összes szükségleteit kizárólag nálam fogja fedezni. Csak kiváló jó minőségű áruk kerülnek eladásra, melyért a cég felelősséget vállal.

Női divat-cikkek:

10000 méter	tenis flanel, gyönyörű mintákban	13 kr.
5000 "	jó mosó barchet, 50 mintában	19 kr.
10000 "	flanel barchet, szintartó	24 kr.
10000 "	hermelin flanel, legjobb minőség	27, 32, 35 kr.
10000 "	dubel flanel, ujdonság	35, 45, 55 kr.

Női szövetek:

5000 méter	duplaszéles loden kelme, koczkás mintákban	23, 35, 45 kr.
10000 "	120 cm. széles gyapju kelme, szép mintákban, pongyolára vagy costumre igen alkalmas csak	52 kr.
10000 "	valódi angol costum, sima és mintás koczkás kelmek	58, 77, 98, 125, 180 kr.
Blous és pongyola kelmék már 65 krajczártól.		
Tükör posztók 140 cm. széles, szerzációs árban.		

Vászon-áru:

5000 vég 30	rőfös Rumburgi vászon, női ingekre	4.50 kr.
6500 " 30	Erdélyi vászon, vastag szálú	4.95 kr.
7500 " 30	holandi " finom minőség	5.25 kr.
8500 " 30	kelengye " "	5.85 kr.
4500 " 54	rumburgi, cégem különlegessége, minden célra alkalmas	9.25 kr.
650 "	lepedő vászon, egy szélben varrás nélkül	6.13 kr.
550 "	" " " " jobb minőség	7.48 kr.
350 "	paplan lepedő vászon, szintén egy szélben	12.53 kr.
5500 "	R. R. schiffon	5.25 kr.
6500 "	D. " " " " " " " "	4.85 kr.
7500 "	Schrol schiffon, finom szálú	6.95 kr.
6 drb.	pohártörő, tiszta len, koczkás	1.05 kr.
6 "	flanel portörő	—48 kr.
600 "	szébbnél-szebb flanel takaró	1.25, 1.65 kr.
600 "	óriási wattás paplan	2.53 kr.
750 "	minden elképzelhető színben selyem, cloth paplan, alkalmi vétel	3.65 kr.

Továbbá még sok ezerféle itt fel nem sorolható cikk olcsóbban mint bárhol!

Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan eszközöltetnek, meg nem felelőért a pénz visszaadatik.

Reiner S. Sándor

női és férfi divat nagy áruháza

Arad, Szabadság-tér 15. szám.

Schweitzli himzés maradékok félárban, ezérna és pamutvászon maradékok!

Valódi finom kivitelű

Szőrme Boák

Persianer, Skonks legújabb fazonokban raktáron vannak.

Egyes darabok 200 koronáig.

Rosenblüh K. és Társa.

3811

Schweitzli himzés maradékok félárban, ezérna és pamutvászon maradékok!

Telefon 337.

SCHVEFFER EDE

virágcsarnoka

Arad, (Andrassy tér minorita palota)

Halottak napjára.

Ajálja díszes kivitelű koszorúkat a legjutányosabb árakban. Ugy-szintén csokrok, asztal díszek szükség esetén 2 óra alatt készíttetnek. 2619

Szabó Vincze

„Kispipa“ sörcsarnok és étterme

Salacz-utca 3. sz.

Arad legszolidabb és az idegenek legkedveltebb találkozó helye. 2412

A „Pilseni“ Részvénytársaság sörének kizárólagos kimérése. Jó magyar konyha.

Valódi Hegyfalvi Magyaradi borok. Elkezesek jutányos árak mellett

Nyíri

krumpli

nagyban és kicsinyben legolcsóbban állandóan kapható

Löwy és Pollak

cégnél

2369

Karolina-u. 7.

Telefon 206.

Értesítés!

2584

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy **ARADON, a Bockó-utca 5. szám (közvetlen lóvasút állomás)** a otti legmodernebb stílusban épített és teljesen új s kényelmesen berendezett 21 vendégszobával bíró

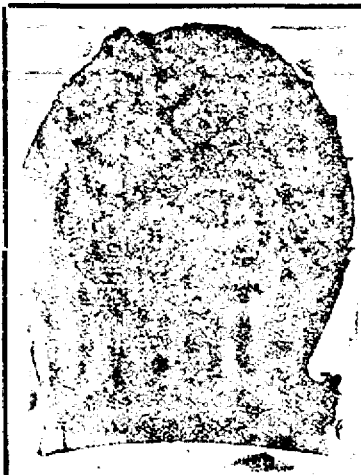
Fekete sas szállodát

és díszes éttermet megnyitottam s az a közönség rendelkezésére áll.

Egyben tájékoztató batorodom becses tudomására hozni, hogy naponta frissen csapott kőbányai sör kapható. Minden pénteken halászlé kitűnő konyha. Kitűnő italok. A vendégszobák villanyvilágítással vannak ellátva s 1 kor. 60 fillérről kezdve kaphatók.

Még ezt batorodom közölni, hogy minden igyekezetem azon leend, hogy mindenkori a t. vendégeim legnagyobb megelégedését kiérdemeljem miért is kérem szíves támogatásukat.

Teljes tisztelettel **Páska Ignác**, szállodás és vendéglős.

Sok millió előkelő urhölgy használja a világhírű

Földes-féle

Margit-Cremet,

mely zsírtalan, ártalmatlan s rögtön szelőd.

A Földes-féle MARGIT-CREMET gyorsan és biztosan ható ártalmatlan zsír szelők, májoltók, bőrtisztók, pattanások, kiütések s mindennemű bőrbetegségek ellen. A világ legelőkelőbb hölgyei használják és elragadtatással beszélnek annak pártisan és csodás hatásáról. Egy tégely elhasználása után erről mindenki meg fog győződni.

Készíti:

Földes Kelemen gyógyszerész Aradon.

Főraktár:

3881

Török József gyógyszerésznél Budapesten.

Kapható a világ minden nagyobb gyógyszerésztárában.

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város tanácsa részéről ezennel közzhírré tétetik, hogy a folyó évi őszi országos vásár november hó 2 án kezdődik s öt napon át, azaz 1906. évi november hó 6 lg bezárólag tart.

Aradon, 1906. évi október hó 4-én

A városi tanács.

Permetező javítások elfogadtatnak.

M. kir. szabadalmazott

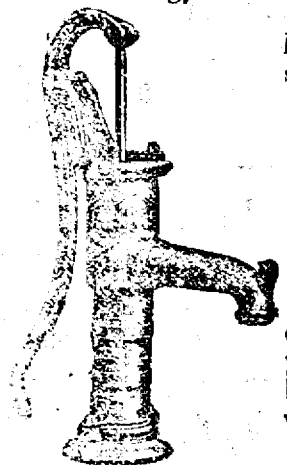
Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű gummi csövek legolcsóbb gyári árakon.

A szivattyu hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, a szőlő magvak, héjak és egyéb tisztatlanságok azonnal továbbittatnak, ezáltal a szivattyu nem romlik és a bort nem renthatja, a gépezet jó működésért 8 évi jótállás, ingyen javítás

Tüzi fecskendők

golyó szelepekkel. Községeknek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használatánál sem tagadják meg a szolgálatot, — a gép jó működésért 8 évi jótállás (ingyen javítás), hozzá való országos egységes csavarok és a legjobb minőségű beállított gummirögzített kendercsövek legolcsóbb árban.

Kutak

a hozzávaló csövekkel olcsóbbak és jobbak, mint bármely helyi vagy külföldi gyárban.

Hönig Otto

m. királyi szabadalmazott tüzi fecskendő és szivattyu készítő. 274

Arad, Rákóczi-utca 27. sz.

Üveg, porcellán, lámpa, képkkeret, tükör, alpacca-ezüst

és mindenféle disztárgyak

2625

rendkívüli olcsó árak mellett kaphatók

Képkkeretek gyorsan készíttetnek el, üvegezés

pontosan eszközöltetik.

Finom gázharisnyák és mindenféle áruk most még nagyon

olcsón beszerezhetők.

KLOHS ADOLF

ARADON . . . .

Szabadság-tér 21.

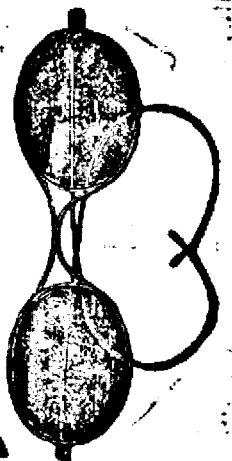
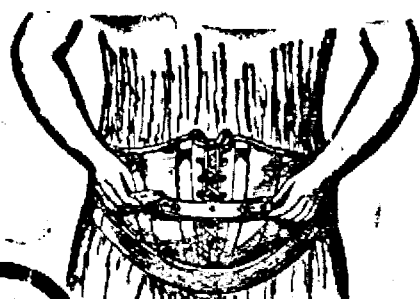
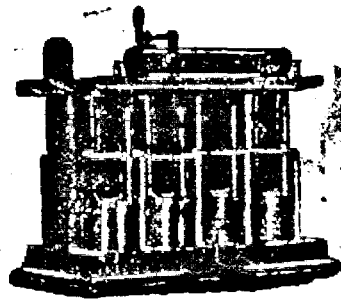
Nagy raktár párisi különlegességekben!

UJI

UJI

UJI

UJI

Andrássy-tér

22.

A nagyérdemű közönség tudomására hozom, hogy Aradon, Andrássy-tér 22. szám alatt a mai kor igényeinek megfelelő Orvosi műszerek, saját műhelyemben készített kétszerek, ugymint: sérv, haskötők, suspensoriumok, valamint látászoréssati csikkek, ugymint: színházi és tábori látászövek, mindennemű szemüvegek

nagy raktárát megnyitottam.

1871

Szíves pártfogását kérve, maradtam alázatos szolgálja **Deutsch Mihály.**

Nagy raktár párisi különlegességekben!

APRÓ HIRDETÉSEK.

Veszünk könyvtárakat

egyed könyveket, Lexikonokat, jogi, szépirodalmi és egyéb munkákat legmagasabb árban. Ingusz I. és Fia könyvkereskedése Arad 235.

Urinó

olcsó díjazásért tavít zongdrázní kezdőket. Andrássy-tér 9 szám. I. emelet. 2659

Erzsébet-körút 8. szám alatt

I. emeleten egy külön bejárattal szoba, esetleg teljes ellátással kiadó. 2666

Veszek könyvtárakat,

egyed könyveket és hangjegyeket legmagasabb árakon. Kerpel Izó könyv-, papír- és zeneműkereskedése, könyv- és zenemű kölcsönháza, Aradon. 246

Eladó új ház,

mely szoba és mellékhelyiségből áll, kedvezményes árban. Cím a kiadóban. 2688

Városi és megyei telefon 115 szám.

Egyéves önkéntes urak és szülők figyelmébe!

Az összes fegyvernemek részére szükséges pontos előírás szerinti lábtelkek, ugyszintén iskolás gyermekeknek tartós,

jó, erős CIPŐKET

készít 762

Seelinger M. Andor

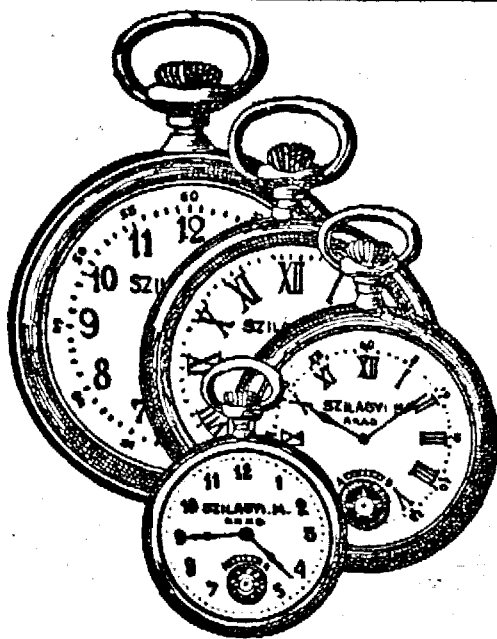
úr és női mintacipészete

Arad, Szabadság-tér 4. szám.

Orthopéd gyógycipők nagy sikerű eredményre készülnek.

Városi és megyei telefon 115 szám.

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája.

Szilágyi Márton

Arad legnagyobb és legolcsóbb.

óra-javító műhelye

a színház oldala mellett, Vörösmarty-utca 3. sz.

Raktáron mindennemű órák 3 évi jótállás mellett.

Árverési hirdetés.

Vb. Menczer Vilmos, gurahonezi közadós csődtömegéhez 973—988, 990—992., 997—998., 1001—1005., 1008—1018., 1020., 1022—1024., 1026—1028. tételek alatt 1089 kor. 69 fill. összegben leltározott kétes követelések a fennállásra és behajthatóságra vonatkozó szavatosság nélkül ajánlati uton eladatnak.

A venni szándékozók 50 kor. bánatpénzzel ellátott ajánlataikat 1906. október hó 31-ének déli 12 órájáig nálam nyújtsák be.

Az ajánlatok felett a választmány 1906. november 2-án tartandó választmányi ülésén fog határozni.

Dr. Dénes Jakab,

buttyintó ügyvéd, tömeggondnok.

2682

Eladó szőlőoltványok!

Van szerencsém a t. szőlőbirtokos urak figyelmét felhívni, hogy addig, míg készítem tart ez évi szőlőoltványterméséből kiváló szép, **dus gyökérzetű**

bor és csemege-faju szőlőoltványok kerülnek eladásra.

A nagy szárazság következtében a kimaradt tőkék pótlására különösen ajánlhatom **dus gyökérzetű szőlőoltványaimat**, továbbá gyökeres Riparia-Portalis és Rupestris-Monticola veszímet.

Az oltványokkal való sikeres pótlási eljárásról t. vevőimnek kívánatra szívesen szolgállok.

A fajokra és árakra nézve bővebb felvilágosítással szolgál

WINKLER JÓZSEF

szőlőoltványtermelő

Telefon 410. Arad, Batthyány utca 13. Telefon 410.

Modern lakás kiadó!

A most épült emeletes házban, Flórián-u. 6/c. számú házban egy 3 szobás előszobával és egy 4 szobás előszobával és mellékhelyiségeivel kiadó!

Bővebbet Brunner Bélánál Arad, Szabadság-tér. 2663

Hajdu tea

mejj- és tüdőbetegeknek számtalan esetben kipróbált szer.

Legjobb sikerrel használható köhögés, hurut, rekedtség, százmárhurut, elnyálkásodás, minden mellbaj, a légső, a tüdő, a gége hurutos megbetegedései, légzési nehézségek, szűk-mellűség, asthma atb. ellen.

Ára 60 fillér. 26

Kapható Aradon,

Földes Kelemen

gyógyezőszerésznél. 3871

Ha esőernyőre van szüksége, látogassa meg

Nassan R.

kizárólagos nap és esőernyő üzlet, hol a legjobb minőségű

Ernyők

olcsóbban mint bárhol kaphatók.

Ernyő-javítások és áthuzatok elfogadtatnak.

Szörme boákat

daczára a szörmeáru megdrágulásának, miután a szörmeáru nálam csak mellékcikk, rendkívül olcsór kiárusítom. 221

Szabadság-tér 19. szám.

Rosenblüh J. és Társa cég mellett.

Nyomatott Kurzweil János és Társa budapesti festőgyárának festékével.